

MEMÒRIA D'ACTIVITATS

CURS 2012-2013

***Departament d'Història i
Institucions Econòmiques***

<http://www.ub.edu/histeco>

DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

MEMÒRIA D'ACTIVITATS CURS 2012-2013

ÍNDEX

MEMBRES DEL DEPARTAMENT	3
PUBLICACIONS DELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT	7
PARTICIPACIÓ EN CONGRESSOS I JORNADES D'ESTUDI	21
PARTICIPACIÓ EN REVISTES.....	33
CURSOS, CONFERÈNCIES I SEMINARIS	37
PREMIS I RECONeixEMENTS	43
DOCÈNCIA IMPARTIDA PELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT	45
ESTADES A L'ESTRANGER I PROFESSORS VISITANTS	51
GRUPS I PROJECTES D'INNOVACIÓ DOCENT.....	53
MÀSTER INTERUNIVERSITARI EN HISTÒRIA ECONÒMICA	55
MÀSTERS AMB PARTICIPACIÓ DE PROFESSORS DEL DEPARTAMENT	63
PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA	65
Programa de Doctorat en Història Econòmica	65
Tesis doctorals llegides al Departament	66
Nous projectes de tesis doctorals.....	66
ORGANITZACIÓ DE LA RECERCA	67
Centre d'Estudis Antoni de Capmany.....	67
Xarxa de Referència D'R+D+I en Economia i	
Polítiques Públiques de la Generalitat de Catalunya.....	75
Network of Interdisciplinary Research in Family Firms	77
SEMINARIS DEL DEPARTAMENT.....	81
PUBLICACIONS DEL CENTRE D'ESTUDIS "ANTONI DE CAPMANY".....	83
<i>Revista de Historia Industrial</i>	83
JORNADES DE LA VINYA A LA FASSINA	89

MEMBRES DEL DEPARTAMENT

CURS 2012-2013

Director

Dr. Alejandro Sánchez Suárez

Secretaris

Dr. Francesc Valls Junyent/Dr. Ramon Ramon Muñoz

Professors

Dra. Francesca Antolín Fargas (Catedràtica Emèrita)

Dr. Jordi Catalan Vidal (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Gaspar Feliu Montfort (Catedràtic Emèrit)

Dr. Jordi Nadal Oller (Catedràtic Emèrit)

Dr. Pere Pascual Domènech (Catedràtic Emèrit)

Dr. Carles Sudrià Triay (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Enric Tello Aragay (Catedràtic d'Universitat)

Dr. Josep Maria Benaul Berenguer (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Angel Amado Calvo Calvo (Professor Emèrit)

Dra. Montserrat Carbonell Esteller (Professora Titular d'Universitat)

Dr. Josep Colomé i Ferrer (Professor Titular d'Universitat)

Dra. Montserrat Duran Pujol (Professora Emèrita)

Dra. Paloma Fernández Pérez (Professora Titular d'Universitat)

Dr. Miquel Gutiérrez Poch (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Alfonso Herranz Loncán (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Jordi Planas Maresma (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Alejandro Sánchez Suárez (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Ricard Soto Company (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Francesc Valls Junyent (Professor Titular d'Universitat)

Dr. Cesar Roberto Yáñez Gallardo (Professor Titular d'Universitat)
Dr. Lluís Castañeda Peirón (Professor Titular d'Escola Universitària)
Dr. Ramon Ramon Muñoz (Professor Titular Interí d'Escola Universitària)
Dr. Marc Prat Sabartés (Professor Agregat)
Dr. Marc Badia Miró (Professor Lector)
Dra. Yolanda Blasco Martel (Professora Lectora)
Dra. Anna Carreras Marín (Professora Lectora)
Dr. Ricard García Orallo (Professor Associat)
Dr. Eduard Masjuan Bracons (Professor Associat)
Dr. José Manuel Rua Fernández (Professor Associat)
Dr. Eloi Serrano Robles (Professor Associat)
Dra. Lídia Torra Fernández (Professora Associada)
Dr. Sergio Espuelas Barroso (Professor Ajudant)
Dr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet (Professor Ajudant)
Sr. Jordi Guilera Rafecas (Professor Ajudant)
Dr. Javier San Julián Arrupe (Professor Lector)

Becaris

Dra. Nikola Koepke (Becària postdoctoral)
Sr. Andrés Aguirre Briones (Becari predoctoral)
Sra. Roser Álvarez Klee (Becària predoctoral)
Dr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet (Becari predoctoral)
Sra. Elena Galán del Castillo (Becària predoctoral)
Sr. Guillermo Gil-Mugarza Llorente (Becari predoctoral)
Sr. Matthias Marx (Becari predoctoral)
Sr. Joan Ramon Ostos Falder (Becari predoctoral)
Sr. Oriol Sabaté Domingo (Becari predoctoral)
Sra. Sara Torregrosa Hetland (Becària predoctoral)

Becaris, personal contractat i col·laboradors de projectes

Sr. Wilfried Kisling

Sr. Jaime López Guauque

Sr. Raúl Ruiz Sola

Becàries de col·laboració i assistència docent

Sra. Victòria Victoria Correa Merlassino

Sra. Melisa Janet Luc

Sra. Laura de la Villa Alemán

Personal d'Administració i Serveis

Sra. Violeta Calderón Pérez (Administrativa)

Dr. Raimon Soler Becerro (Tècnic de Suport a la Recerca)

PUBLICACIONES DELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT

Badia Miró, Marc

Publicacions en revistes

(amb Ducoing, C.), «El PIB industrial de Chile durante el ciclo del salitre, 1880 -1938», *Revista Uruguaya de Historia Económica*, 3 (2013), pp. 11-22.

(amb Meseguer Artola, A.; Ferreras García, R. i Pujol Jover, M.), «G - P A C . Guies d'Estudi per a l'Activitat Docent», *Revista d'Innovació Docent Universitària*, 5 (2013), pp. 70-97.

(amb Gavaldà Gotarra, J.M.), «Les eleccions a Vila-rodona durant el període 1976-2011», *La Resclosa*, 16 (2012), pp. 79-96.

Llibres i capítols de llibre

«La evolución de la localización de la actividad económica en Chile en el largo plazo, un caso de extrema concentración», a Yáñez, C., ed., *Chile y América en su Historia Económica*, Valparaíso (Xile): Asociación Chilena de Historia Económica, 2013, pp. 393-408.

(amb Ducoing, C.): «The long run development of Chile and the natural resources curse. Linkages, policy and growth 1850-1950», a Yáñez, C., ed., *Chile y América en su Historia Económica*, Valparaíso (Xile): Asociación Chilena de Historia Económica, 2013, pp. 305-317.

(amb Carreras-Marín, A.): «Regional trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): the negative effect of high trade costs among neighbouring countries», a Yáñez, C., ed., *Chile y América en su Historia Económica*, Valparaíso (Xile): Asociación Chilena de Historia Económica, 2013, pp. 53-64.

(amb Carreras-Marin, A. i Yáñez, C.): «Cooperation for Knowledge: An On-Line Framework to Promote Academic Skills in Economic History in Bolivia», a Belduis, Hans, ed., *Proceedings of the 11th European Conference on e-Learning. University of Groningen, The Netherlands. 27-27 October 2012*, Reading (Regne Unit): Academic Publishing International, 2012, p. 615-617.

(amb Batalla-Busquets, J.M., Hintzmann, C., Martínez-Argüelles, M.J. i Plana-Erta, D.): «Interactive Feedback in Virtual Learning Environment - Video Skills», a Belduis, Hans, ed., *Proceedings of the 11th European Conference on e-Learning. University of Groningen, The Netherlands. 27-27 October 2012*, Reading (Regne Unit): Academic Publishing International, 2012, p. 37-46.

(amb A. Carreras-Marín, Y. Blasco, M. Bosch, I. Morillo, G.Cairo i M.D. Casares): «The Promotion and assessment of generic skills from interdisciplinary teaching teams», *EDULEARN13 Proceedings*, Barcelona: IATED. International Association of technology, education and Development, 2013, p. 201-207.

Col·laboració a l'obra: Tello, E., coord., *Como hemos llegado hasta aquí. Una introducción a la historia económica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

Documents de Treball

(amb E. Tello), *An agency-oriented model to explain vine-growing specialization in the province of Barcelona (Catalonia, Spain) in the mid-nineteenth century*, American Association of Wine Economists Working Paper, n. 133, Walla Walla (Estats Units), 2013.

(amb E. Tello), *An agency-oriented model to explain vine-growing specialization in the province of Barcelona (Catalonia, Spain) in the mid-nineteenth century*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E13/290, Barcelona, 2013.

(amb C. Yáñez, R. Rivero i A. Carreras-Marín), *The Population of Latin America since the nineteenth Century until 2008. Quantitative Assay History*, University of California - Davis (GPIH Working Paper, 17, November), 2012.

Benaul Berenguer, Josep Maria

Publicacions en revistes

«Els números d'un il·lustrat a la fi del set-cents. Les estadístiques del metge Anton Bosch i Cardellach sobre Sabadell», *Arraona. Revista d'Història*, 33 (2012), pp. 48-63.

Blasco Martel, Yolanda

Publicacions en revistes

«Barry EICHENGREEN, *Un privilège exorbitant. Le déclin du dollar et l'avenir du système monétaire international*, Odile Jacob, París, 2011, 280 pp. (original: Barry EICHENGREEN, *Exorbitant Privilege. The Decline of the Dollar and the Future of the International Monetary System*, Oxford University Press, Nueva York, 2011).», *Revista de Historia Industrial*, 52 (2013-2), pp. 221-224. Ressenya.

Llibres i capítols de llibre

(amb M. Badia Miró, A. Carreras-Marín, M. Bosch, I. Morillo, G.Cairo i M.D. Casares): «The Promotion and assessment of generic skills from interdisciplinary teaching teams», *EDULEARN13 Proceedings*, Barcelona: IATED. International Association of technology, education and Development, 2013, p. 201-207.

Documents de Treball

(amb P. Nogués), *El blog Project Syndicate: exposiciones de actualidad con referencias históricas*, Prácticum de Historia Económica, PHE-AEHE, Múrcia, 2013.

Calvo Calvo, Àngel

Llibres i capítols de llibre

«El telégrafo y el teléfono en España, 1854-1930», a Barciela López C., Di Vittorio A., Fenicia G., Ostuni N., eds., *Vie e mezzi di comunicazione in Italia e Spagna in età contemporanea*, Soveria Mannelli (Itàlia): Rubettino, 2013, pp. 407-432.

Carreras Marín, Anna

Llibres i capítols de llibre

(amb Badia Miró, M.): «Regional trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): the negative effect of high trade costs among neighbouring countries.», a Yáñez, C., ed., *Chile y América en su Historia Económica*, Valparaíso (Xile): Asociación Chilena de Historia Económica, 2013, pp. 53-64.

(amb Y. Blasco, M. Badia-Miró, M. Bosch, I. Morillo, G. Cairo i M.D. Casares): «The Promotion and assessment of generic skills from interdisciplinary teaching teams», *EDULEARN13 Proceedings*, Barcelona: IATED. International Association of technology, education and Development, 2013, p. 201-207.

(amb Badia-Miró, M. i Yáñez, C.): «Cooperation for Knowledge: An On-Line Framework to Promote Academic Skills in Economic History in Bolivia», a Belduis, Hans, ed., *Proceedings of the 11th European Conference on e-Learning. University of Groningen, The Netherlands. 27-27 October 2012*, Reading (Regne Unit): Academic Publishing International, 2012, p. 615-617.

Col·laboració a l'obra: Tello, E., coord., *Como hemos llegado hasta aquí. Una introducción a la historia económica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

Documents de Treball

(amb C. Yáñez, R. Rivero i M. Badia), *The Population of Latin America since the nineteenth Century until 2008. Quantitative Assay History*, University of California - Davis (GPIH Working Paper, 17, November), 2012.

Catalan Vidal, Jordi

Publicacions en revistes

(amb R. Ramon-Muñoz), «Marshall in Iberia. Industrial districts and leading firms in the creation of competitive advantage in fashion products», *Enterprise & Society*, 14 (2013-2), pp. 327-359.

«Antonio Parejo: trabajador incansable, científico de primera», *H-industria@. Revista de historia de la industria, los Servicios y las empresas en América Latina*, 7-12 (2013). Edició on-line consultable a: http://www.hindustria.com.ar/images/client_gallery/HindustriaNro12Catalan

[.pdf](#).

«Mercedes Cabrera: Juan March (1880-1962), Madrid: Marcial Pons, 2011, 448 pp», *Segle XX. Revista catalana d'història*, 5 (2012), pp. 166-167. Ressenya.

«Jaume Vicens, en els orígens de la història industrial i de l'empresa ibèriques / *Jaume Vicens Vives and the origins of industrial history and business history int the Iberian Peninsula*», *Recerques*, 63 (2011), pp. 43-55.

Llibres i capítols de llibre

(amb T. Fernández de Sevilla) «Die staatliche Industriepolitik und die Entwicklung der Automobilindustrie in Spanien 1948-1985» a Tilly, Stephanie; Triebel, Florian (eds.): *Automobilindustrie. Eine Schlüsselindustrie zwischen Boom und Krise*, Munic (Alemanya): Oldenbourg Wissenschaftsverlag, 2013, pp. 255-284.

(amb A. Sanchez) «Cinco cisnes negros. Grandes depresiones en la industrialización moderna y contemporánea» a F. Comín i M. Hernández (eds.): *Crisis económicas en España 1300-2012. Lecciones de la Historia*, Madrid: Alianza Editorial, 2013, pp. 83-112.

«¿Gran Recesión o Gran Depresión?: Desindustrialización y crisis financiera en la España del euro, 2001-2012», a V. Enciso, D. Sanz y M. A. Nogales (eds.), *Actas del I Congreso de Economía y Libertad: La gran recesión y sus salidas*, Ávila: UCAV-Instituto Juan de Mariana, 2013, pp. 122-140.

«La SEAT i la represa del districte d'automoció de Barcelona», a S. Balfour, ed., *Barcelona malgrat el franquisme. La SEAT, la ciutat i la represa sense democràcia*, Barcelona: Museu d'Història de Barcelona (MUHBA), 2012, pp. 27-72.

Colomé Ferrer, Josep

Publicacions en revistes

(amb J. Planas, R. Garcia i F. Valls-Junyent), «Les cycles de l'économie viticole en Catalogne. L'évolution du prix du vin entre 1680 et 1935», *Annales du Midi. Revue de la France Méridionale*, 281 (2013), pp. 29-55.

Espuelas Barroso, Sergio

Publicacions en revistes

«Los obstáculos al desarrollo de los seguros sociales en España antes de 1936: el caso del seguro de desempleo», *Revista de Historia Industrial*, 52 (2013-2), pp. 77 - 110.

Fernández de Sevilla, Tomàs

Llibres i capítols de llibre

- (amb J. Catalan) «Die staatliche Industriepolitik und die Entwicklung der Automobilindustrie in Spanien 1948-1985» a Tilly, Stephanie; Triebel, Florian (eds.): *Automobilindustrie. Eine Schlüsselindustrie zwischen Boom und Krise*, Munich: Oldenbourg Wissenschaftsverlag, 2013, pp. 255-284.

Fernández Pérez, Paloma

Llibres i capítols de llibre

- (amb N. Puig), «The emergence of family business studies: a historical approach to pioneering centers, scholars, and ideas», a Fernández Pérez, P. i Colli, A., eds., *The Endurance of Family Businesses. A Global Overview*, Cambridge: Cambridge University Press, 2013, pp. 13-33
- (amb A. Colli), «Introduction: a global revolution: the endurance of large family businesses around the world», a Fernández Pérez, P. and Colli, A., eds., *The Endurance of Family Businesses. A Global Overview*, Cambridge: Cambridge University Press, 2013, pp. 1-12
- (amb A. Colli), eds., *The Endurance of Family Businesses. A Global Overview*, Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- «Fast Learning: Business, Kinship, and Politics as Determinants of the Growth and Internationalization of the Largest Chinese Family Businesses», a Lubinski, C.; Fear, J. and Fernández Pérez, P., eds., *Family Multinationals Entrepreneurship, Governance, and Pathways to Internationalization*, Oxford: Routledge. Taylor & Francis Group, 2013, pp. 96-116
- (amb C. Lubinski i J. Fear), «Family Multinationals: Entrepreneurship, Governance, and Pathways to Internationalization», a Lubinski, C.; Fear, J. and Fernández Pérez, P., eds., *Family Multinationals Entrepreneurship, Governance, and Pathways to Internationalization*, Oxford: Routledge. Taylor & Francis Group, 2013, pp. 1-20
- (amb C. Lubinski i J. Fear), eds., *Family Multinationals Entrepreneurship, Governance, and Pathways to Internationalization*, Oxford: Routledge. Taylor & Francis Group, 2013.
- «De hereus a profesionales. La transición de un modelo tradicional a un modelo moderno de gestión en la empresa familiar catalana», a Fernández, P. (coord.), *La profesionalización de las empresas familiares*, Madrid: LID Editorial Empresarial, 2013, pp. 35-71.
- «Presentación», a Fernández, P. (coord.), *La profesionalización de las empresas familiares*, Madrid: LID Editorial Empresarial, 2013, pp. 15-17.
- (coord.), *La profesionalización de las empresas familiares*, Madrid: LID Editorial Empresarial, 2013.
- (amb A. Colli), «Business history and family firms», a Melin, L.; Nordqvist, M.; Sharma, P., eds., *The SAGE Handbook of Family Business*, Londres: SAGE Publications Ltd, 2013, pp. 13-33.

Documents de Treball

La evolución de los mayores negocios familiares en España (1964-2010). Nuevas fuentes, nuevos métodos, nuevos resultados, Asociación Española de Historia Económica (DT-AEHE, 1307), 2013.

Galán del Castillo, Elena

Publicacions en revistes

(amb E. Tello), «Sistemas agrarios sustentables y transiciones en el metabolismo agrario: desigualdad social, cambios institucionales y transformaciones del paisaje en Catalunya (1850-2010)», *HALAC. Historia Ambiental Latinoamericana y Caribeña*, II (2013-2), pp. 267-306.

Llibres i capítols de llibre

(amb E. Tello), «The natural and social conditions for soil nutrients: The case of a Mediterranean village in the 1860s», *Arcadia in development. Online Explorations in Environmental History*, 2012. Adreça URL: http://materials.cv.uoc.edu/continguts/PID_00178204/index.html?ajax=true

Garcia Orallo, Ricard

Publicacions en revistes

(amb J. Colomé, J. Planas i F. Valls-Junyent), «Les cycles de l'économie viticole en Catalogne. L'évolution du prix du vin entre 1680 et 1935», *Annales du Midi. Revue de la France Méridionale*, 281 (2013), pp. 29-55.

«La crisi agrària de finals del segle XX a Montblanc i la Conca de Barberà: endeutament fiscal i desposseïció pagesa», *Aplec de Treballs*, 30 (2012), pp. 135-156.

Gutiérrez Poch, Miquel

Llibres i capítols de llibre

«Carving out a Place in International Markets: Success and Failure in European Family Papermaking Firms (1800-2010)», a Lubinski, C.; Fear, J. and Fernández Pérez, P., eds., *Family Multinationals Entrepreneurship, Governance, and Pathways to Internationalization*, Oxford: Routledge. Taylor & Francis Group, 2013, pp. 135-153.

«Is There a Southern European Model? Development of the Pulp and Paper Industry in Italy, Spain and Portugal (1800-2010)», a Lamberg, Juha-Antti; Ojala, Jari; Peltoniemi, Mirva; Särkkä, Timo (eds.), *The Evolution of Global Paper Industry 1800-2050. A Comparative Analysis*. Dordrecht (Holanda): Springer, 2012 (World Forest Volume 17), pp. 211-242.

Herranz Loncán, Alfonso

Llibres i capítols de llibre

«La inversión en infraestructuras en España: una visión de muy largo plazo», a Barciela López, C.; Di Vittorio, A.; Fenizia, G.; i Ostuni, N. (eds.), *Vie e Mezzi di Comunicazione in Italia e Spagna in età Contemporanea*, Soveria Mannelli: Rubettino, 2013, pp. 45-70.

Documents de Treball

(amb V. Bignon i R. Esteves), *Big Push or Big Grab? Railways, Government Activism and Export Growth in Latin America, 1865-1913*, Banque de France Document de Travail 447, París, 2013.

Pascual Domènech, Pere

Publicacions en revistes

«Albert Broder, *Los ferrocarriles españoles (1854-1913): el gran negocio de los franceses*, Madrid, Fundación de los Ferrocarriles Españoles, 2012, 410 pp.», *Revista de Historia Industrial*, 52 (2013-2), pp. 177-192. Nota bibliogràfica

«L'època daurada dels prestadors de crèdit hipotecari informal. El cas d'Igualada durant la segona meitat del segle XIX», *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, XXX (2012), pp. 269-316.

«Resseña del llibre Llorenç Ferrer Alòs, *Sociologia de la industrialització. De la seda al cotó a la Catalunya Central (segles XVIII-XIX)*. Barcelona, Fundació Noguera, 2011, p. 663», *Recerques*, 65 (2012), pp. 230-236. Nota bibliogràfica

«A propòsit de Ramon Garrabou. *Sombras del progreso. Las huellas de la historia agrària*, (Ricardo Robledo, ed.), Barcelona, Crítica, 2010, 504 pàgines», *Recerques*, 63 (2011), pp. 66-108. Nota bibliogràfica

Llibres i capítols de llibre

«Història i institucions econòmiques» a Simon, A., coord., *Reports de la recerca a Catalunya, 2003-2009. Història*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2012, p. 96-115.

Planas Maresma, Jordi

Publicacions en revistes

(amb J. Colomé, R. Garcia i F. Valls-Junyent), «Les cycles de l'économie viticole en Catalogne. L'évolution du prix du vin entre 1680 et 1935», *Annales du Midi. Revue de la France Méridionale*, 281 (2013), pp. 29-55.

(amb R. Garrabou i E. Sagner), «The management of agricultural estates in Catalonia in the nineteenth century and early twentieth century», *Agricultural History Review*, 60 (2012), pp. 173-190.

«Teresa Ma ORTEGA LÓPEZ i Francisco COBO ROMERO (ed.): *La España rural, siglos XIX y XX. Aspectos políticos, sociales y culturales*, Granada, Editorial Comares, 2011, XLI + 378 pàgines.», *Recerques*, 63 (2011), pp. 136-141. Ressenya

Llibres i capítols de llibre

Viticultura i cooperativisme. La comarca d'Igualada, 1890-1939, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2013.

Ramon Muñoz, Ramon

Publicacions en revistes

(amb J. Catalan), «Marshall in Iberia. Industrial districts and leading firms in the creation of competitive advantage in fashion products», *Enterprise & Society*, 14 (2013-2), pp. 327-359.

Coordinador del número, *Miscel.lània Cerverina*, 22 (2012-2013), 254 pp.

«Presentació: Segona República, Guerra Civil i primer franquisme a la Segarra», *Miscel.lània Cerverina*, 22 (2012-2013), pp. 9-12.

«Lourdes PÉREZ MORAL, *La Casa Pallarés. Familia y negocio oleícola*, Cabra, Lourdes Pérez Moral, 2010, 189 pp.», *Revista de Historia Industrial*, 52 (2013-2), pp. 211-213. Ressenya.

Llibres i capítols de llibre

«Modernizing the Mediterranean Olive-Oil Industry, 1850s-1930s», in Derek J. ODDY & Alain DROUARD (eds.): *The Food Industries of Europe in the Nineteenth and Twentieth centuries*. Farnham, Surrey, and Burlington (Vermont, Estats Units): Ashgate, pp.71-88.

«Crecimiento, convergencia y divergencia en la primera globalización (1820-1914)», a Tello, E., coord., *Como hemos llegado hasta aquí. Una introducción a la historia económica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

«Guerras, crisis y derrumbamiento de la primera globalización (1914-1920)», a Tello, E., coord., *Como hemos llegado hasta aquí. Una introducción a la historia económica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

«Creixement, convergència i divergència en la primera globalització (1820-1914)», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

«Guerres, crisis i esfondrament de la primera globalització (1914-1950)», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

San Julián Arrupe, Javier

Publicacions en revistes

«Economic Ideas and Redistributive Policy in the Spanish Parliament: The 1900 Debate on Fiscal Progressivity», *Revista de Historia Industrial*, 50 (2012-3), pp. 49-71.

Documents de Treball

Translations of Historical Economic Texts into Spanish: A General Appraisal of 18th and 19th Centuries. The Role of Translations, EE-T Project, Research papers, 2013.

Literature for Economic Teaching and Literature supplied in Professorship Competitions in the 19th Century in Spain. The Role of Translations, EE-T Project, Research papers, 2013.

(amb J.C. de Hoyos), *A Guide to the Linguistic Analysis of the Translation of J.B. Say's Works: The Creation of a Vocabulary in Political Economy in Spanish*, EE-T Project, Guides, 2013.

Economic ideas and tax policy: The introduction of progressivity in tax systems in Western Europe. The cases of France and Spain, Facultat d'Economia i Empresa, Universitat de Barcelona, Documents de Treball (E11/285), 2012.

Sánchez Suárez, Àlex

Publicacions en revistes

«Les indianes i els orígens de la Barcelona industrial, 1736-1847», *Datatèxtil*, 28 (2013), pp. 1-6.

«Barcelona, capital de la manufactura cotonera europea?», *Barcelona. Quaderns d'Història*, 18 (2012), pp. 183-203.

Llibres i capítols de llibre

Indianes, 1736-1847. Els orígens de la Barcelona industrial, Barcelona: Ajuntament de Barcelona-Institut de Cultura-Museu d'Història de la Ciutat-Edicions de La Central, 2013.

(amb J. Catalan) «Cinco cisnes negros. Grandes depresiones en la industrialización moderna y contemporánea» a F. Comín i M. Hernández (eds.): *Crisis económicas en España 1300-2012. Lecciones de la Historia*, Madrid: Alianza Editorial, 2013, pp. 83-112.

Serrano Robles, Eloi

Documents de Treball

(amb X. Cussó), *Soberanía alimentaria y cambios en la dieta en México 1961-2009. Una primera aproximación a partir de los datos sobre consumo aparente de la FAO*, Universitat Autònoma de Barcelona, UAB-UHE Working Papers (2012_07), 2012.

(amb J. Pasqual i F. Trillas), *Costes y Beneficios de unos JJOO: ¿La Excepción de Barcelona?*, Càtedra Pasqual Maragall d'Economia i Territori, Universitat de Barcelona, Working Papers (03/2012), 2012.

Soler Becerro, Raimon

Publicacions en revistes

«Les eleccions municipals de 1934 a la Segarra», *Miscel.lània Cerverina*, 22 (2012-2013), pp. 81-123.

«Anarcosindicalistes al ferrocarril. La Federación Nacional de la Industria Ferroviaria, 1931-1936», *Recerques*, 65 (2012), pp. 177-199.

«Les eleccions municipals de 1934 al Gaià Mitjà», *La Resclosa*, 16 (2012), pp. 35-53.

«Belén MORENO CLAVERIAS, Consum i condicions de vida a la Catalunya Moderna. El Penedès, 1670-1790, Vilafranca del Penedès, Consell Comarcal de l'Alt Penedès, 2007, 264 pàgines.», *Recerques*, 63 (2011), pp. 130-133. Ressenya

Llibres i capítols de llibre

Elaboració de l'«Index», a Fernández Pérez, P. and Colli, A., eds., *The Endurance of Family Businesses. A Global Overview*, Cambridge: Cambridge University Press, 2013, pp. 283-288

Soto Company, Ricard

Llibres i capítols de llibre

«L'organització agrícola de les noves terres a Mallorca i el paisatge rural», Ferrer i Mallol, M.T. (ed.), *Jaume I. Commemoració del VIII centenari del naixement de Jaume I*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2013, pp. 457-483.

«Alguns aspectes documentals de la conquesta», a Barceló, M. i Sastre, J. (coords.), *XXX Jornades d'Estudis Històrics Locals. Jaume II i Sanç I: dues actituds, un mateix projecte*, Palma: Institut d'Estudis Balearics, 2012, pp. 195-208.

Sudrià Triay, Carles

Publicacions en revistes

«Les crisis bancàries a Espanya: una perspectiva històrica», *Revista Econòmica de Catalunya*, 67 (2013), p. 50-61.

«Jordi PLANAS i Francesc VALLS-JUNYENT, *Cacics i rabassaires. Dinàmica associativa i conflictivitat social. Els Hostalets de Pierola (1890-1939)*. Vic, Eumo Editorial-Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, 212 pàgines», *Recerques*, 64 (2012), p. 188-192. Ressenya.

Llibres i capítols de llibre

(amb G. Feliu), *Introducció a la història econòmica mundial*, tercera edició revisada i actualitzada, València-Barcelona: Publicacions de la Universitat de València-Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2013, p. 193-219.

«Ajuste económico y transición política (1975-1985)», a E. Llopis y J. Maluquer de Motes, eds., *España en crisis. Las grandes depresiones económicas, 1348-2012*, 2013, p. 193-219.

Tello Aragay, Enric

Publicacions en revistes

«La transformació històrica del paisatge entre l'economia, l'ecologia i la història: podem posar a prova la hipòtesi de Margalef?», *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 75 (juny 2013), pp. 195-221.

(amb E. Galán), «Sistemas agrarios sustentables y transiciones en el metabolismo agrario: desigualdad social, cambios institucionales y transformaciones del paisaje en Catalunya (1850-2010)», *HALAC. Historia Ambiental Latinoamericana y Caribeña*, II (2013-2), pp. 267-306.

Llibres i capítols de llibre

(amb A. Pigrau i M. García), «Sostenibilidad y descentralización en las políticas locales de energía», a Canal, R., ed., *Ciudades y pueblos que puedan durar. Políticas locales para una nueva época*, Barcelona: Icaria editorial, 2013, p. 29-43.

(amb C. Carrasco), «Apuntes para una vida sostenible», a Freixanet Mateo, M., coord., *Sostenibilitats. Polítiques públiques des del feminisme i l'ecologisme*, Barcelona: Institut de Ciències Polítiques i Socials, 2012, p. 11-53.

(amb L. Garay), «La segunda globalización: de la estanflación de los años setenta a la gran recesión (1973-2012)», a Tello, E., coord., *Como hemos llegado hasta aquí. Una introducción a la historia económica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-100. Edició paper.

«La aceleración del crecimiento», a Tello, E., coord., *Como hemos llegado hasta aquí. Una introducción a la historia económica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

Tello, E., coord., *Como hemos llegado hasta aquí. Una introducción a la historia económica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

(amb L. Garay), «La Segona Globalització: de l'estagflació dels anys setanta a la Gran Recessió (1973-2012)», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-100. Edició paper.

«L'acceleració del creixement», a Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

Tello, E., coord., *Com hem arribat fins aquí. Una introducció a la història econòmica global*, Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2012, p. 1-86. Edició paper.

(amb E. Galán), «The natural and social conditions for soil nutrients: The case of a Mediterranean village in the 1860s», *Arcadia in development. Online Explorations in Environmental History*, 2012. Adreça URL: <http://www.environmentandsociety.org/arcadia/natural-and-social-conditions-soil-nutrients-case-mediterranean-village-1860s>

Documents de treball

(amb M. Badia-Miró), *An agency-oriented model to explain vine-growing specialization in the province of Barcelona (Catalonia, Spain) in the mid-nineteenth century*, American Association of Wine Economists Working Paper, n. 133, Walla Walla (Estats Units), 2013.

(amb M. Badia-Miró), *An agency-oriented model to explain vine-growing specialization in the province of Barcelona (Catalonia, Spain) in the mid-nineteenth century*, Documents de Treball, Facultat d'Economia i Empresa, E13/290, Barcelona, 2013.

Valls Junyent, Francesc

Publicacions en revistes

(amb J. Colomé, J. Planas i R. Garcia), «Les cycles de l'économie viticole en Catalogne. L'évolution du prix du vin entre 1680 et 1935», *Annales du Midi. Revue de la France Méridionale*, 281 (2013), pp. 29-55.

«Juan PIQUERAS HABA: *De les plagues americanes al cooperativisme a Espanya, 1850-2007. La lluita del sector vitivinícola per la modernització i la supervivència*, Vilafranca del Penedès, Edicions i Propostes Culturals Andana-VINSEUM, Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, 2011, 222 pàgines», *Recerques*, 65 (2012), pp. 240-244. Ressenya

(amb A. Garcia Guevara), «Joaquim M. PUIGVERT i SOLÀ, *Josep Danés i Torres. Noucentisme i regionalisme arquitectònics*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2008, 334 pàgines.», *Recerques*, 63 (2011), pp. 146-149. Ressenya

«*La fam de terra dels fabricants de Barcelona. El cas d'Erasmus de Gònima al Baix Llobregat 1790-1821*. M. Luz Retuerta Jiménez. Sant Feliu de Llobregat: Edicions del Llobregat, 210», *Materials del Baix Llobregat*, 17 (2011), pp. 109-111. Ressenya

Yáñez Gallardo, César

Llibres i capítols de llibre

(amb Ponce, J.): «Déficit de ciudadanía y atraso económico en Chile en las décadas centrales del siglo XX», a Yáñez, C., ed., *Chile y América en su Historia Económica*, Valparaíso (Xile): Asociación Chilena de Historia Económica, 2013, pp. 485-498.

(editor), *Chile y América en su Historia Económica*, Valparaíso (Chile): Asociación Chilena de Historia Económica, 2013.

(amb Carreras-Marin, A. i Badia-Miró, M.): «Cooperation for Knowledge: An On-Line Framework to Promote Academic Skills in Economic History in Bolivia», a Belduis, Hans, ed., *Proceedings of the 11th European Conference on e-Learning. University of Groningen, The Netherlands. 27-27 October 2012*, Reading (Estats Units): Academic Publishing International, 2012, p. 615-617.

Documents de Treball

(amb C. Yáñez, R. Rivero i M. Badia), *The Population of Latin America since the nineteenth Century until 2008. Quantitative Assay History*, University of California - Davis (GPIH Working Paper, 17, November), 2012.

PARTICIPACIÓ EN CONGRESSOS I JORNADES D'ESTUDI

Badia Miró, Marc

(amb E. Tello), «Desigualtat i especialització vitícola a la província de Barcelona, a mitjans del s. XIX». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín i C. Meissner), «Regional Trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): The Negative Effect of High Trade Costs among Neighbouring Countries». *European Historical Economics Society Conference*, Londres, 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb C. Ducoing), «The long run development of Chile and the Natural Resources curse». *Simposio: "El comercio y la movilidad internacional de factores". II Congreso Chileno de Historia Económica*, Valparaíso (Xile), 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín), «Regional trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): the negative effect of high trade costs among neighbouring countries». *Simposio: "El comercio y la movilidad internacional de factores". II Congreso Chileno de Historia Económica*, Valparaíso (Xile), 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

«La evolución de la localización de la actividad económica en Chile en el largo plazo, un caso de extrema concentración». *Simposio: "El comercio y la movilidad internacional de factores". II Congreso Chileno de Historia Económica*, Valparaíso (Xile), 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín), «La diversificación del comercio de exportación latinoamericano, 1870-1913. Los casos de Argentina, Chile y Perú». Seminario Taller *Lecturas Transnacionales: Relaciones Internacionales y Economía en las Américas en el Siglo XX*, Ciutat de Mèxic, 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb A. Carreras-Marín), «Regional trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): the negative effect of high trade costs among neighbouring countries». *Frontier Research in Economic and Social History (FRESH)*, València, 13-14 de juny de 2013. Comunicació.

(amb C. Ducoing), «The Long Run Development of Chile and the Natural Resources Curse». *9th BETA-WORKSHOP IN HISTORICAL ECONOMICS "New data, methods and Theories in Cliometrics"*, BETA, MR 7522 CNRS-Université de Strasbourg-Université de Lorraine, Faculté des Sciences Economiques et de Gestion-Pôle Européen de Gestion et d'Économie 61, Strasbourg (França), 3-4 de maig de 2013. Comunicació.

Blasco Martel, Yolanda

(amb P. Nogués), «Herramientas de web social para el aprendizaje de la historia económica», *III Congreso Internacional de Docencia Universitaria*, Universidad de Vigo, Vigo, 20-22 de juny 2013. Comunicació.

(amb P. Nogués i C. Sudrià), «Insider lending and efficiency in credit allocation in mid-19th century Catalonia: solving information asymmetry or just looting?», *Sixth Iberian Cliometrics Workshop - Iberometrics VI*, Universidad de Zaragoza, Saragossa, 16-17 de maig de 2013. Comunicació.

(amb M. Carbonell), «Mujeres e instituciones de crédito entre fines del XVIII y principios del XIX», *XIII Jornades d'Història del Treball*, Grup de Recerca Treball, Institucions i Gènere, Universitat de Barcelona, Barcelona, 9-10 de maig de 2013. Comunicació.

«El billete de banco. Evolución histórica de una innovación bancaria». *III. Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III)*, Bariloche (Argentina), 23-27 d'octubre de 2012. Comité organizador.

(amb M. Rodrigo), «Entre América y Europa: capital monetario y capital humano en la modernización del sistema financiero catalán (1829-1855)». *III Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III)*, Bariloche (Argentina), 23-27 d'octubre de 2012. Comité organizador.

Calvo Calvo, Àngel

«La 'internacionalización antes de la internacionalización' en la empresa española: el caso de Telefónica», *II Simpósio Internacional de Eletrificação e Modernização Social*, Universidade de São Paulo, São Paulo (Brasil), 27-29 de maig de 2013. Ponència.

«Bases de la internacionalización de Telefónica: Latinoamérica», *III Congreso Latinoamericano de Historia Económica*, San Carlos de Bariloche (Argentina), 23-27 d'octubre de 2012. Ponència.

Carbonell Esteller, Montserrat

(amb Y. Blasco), «Mujeres e instituciones de crédito entre fines del XVIII y principios del XIX», *XIII Jornades d'Història del Treball*, Grup de Recerca Treball, Institucions i Gènere, Universitat de Barcelona, Barcelona, 9-10 de maig de 2013. Comunicació.

Carreras Marín, Anna

(amb M. Badia-Miró), «Regional Trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): The Negative Effect of High Trade Costs among Neighbouring Countries», *European Historical Economics Society Conference*, Londres, 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb M. Badia-Miró i C. Meissner), «Regional trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): the negative effect of high trade costs among neighbouring countries», *Simposio: "El comercio y la movilidad internacional de factores". II Congreso Chileno de Historia Económica*, Valparaíso (Xile), 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb M. Badia-Miró), «La diversificación del comercio de exportación latinoamericano, 1870-1913. Los casos de Argentina, Chile y Perú». Seminario Taller *Lecturas Trasnacionales: Relaciones Internacionales y Economía en las Américas en el Siglo XX*, Ciutat de Mèxic, 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb M. Badia-Miró), «Regional trade in Latin American Southern Cone (1913-1950): the negative effect of high trade costs among neighbouring countries», *Frontier Research in Economic and Social History (FRESH)*, València, 13-14 de juny de 2013. Comunicació.

(amb J.A. Peres Cajías i C. Yáñez), «Simposio IV. Estado, ciudadanía y desarrollo en América Latina», *III Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III)*, Bariloche (Argentina), 23-27 d'octubre de 2012. Comité organizador.

Catalan Vidal, Jordi

(amb G. Gil-Mugarza), «The Life Cycle of the Book Publishing Districts of Barcelona and Madrid, 1897-2013», *53rd ERSA Congress*, Palermo (Itàlia), 26-29 d'agost de 2013. Comunicació.

«Gran Recesión o Gran Depresión: Des-industrialización y crisis financiera en la España del euro, 2001-2012», *La Gran Recesión y sus salidas*, Universidad Católica Santa Teresa de Jesús, Ávila, 22 de novembre de 2012. Ponència.

«Crisis and recovery of the automotive district of Barcelona: the key role of industrial policy», *III Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III)*, Bariloche (Argentina), 25 d'octubre de 2012. Ponència.

Colomé Ferrer, Josep

«El conreu de la vinya (segles XVIII-XX)». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Ponència.

De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comitè científic.

Fernández Pérez, Paloma

IV Encuentro Asociación Española de Historia Económica, Universidad Pública de Navarra, Pamplona, 3-4 de setembre de 2013. Comitè científic.

«La gestión de la diversidad cultural en las empresas: ¿un factor infravalorado en la caja negra de la innovación y la internacionalización? Una aproximación a partir del caso de Acerinox (1970-2012)», *I Coloquio del Grupo Iberoamericano de Estudios Empresariales e Historia Económica*, Universidad del Pacífico, Lima, 13-14 de juny de 2013. Comunicació.

«Identity and competitiveness of the largest family business firms and groups in Latin America and Spain», *9th Family Enterprise Research Conference, FERC 2013*, Viña del Mar (Xile), 16-19 de maig de 2013. Comunicació.

XIII Jornades d'Història del Treball. "Les dones en el món dels negocis i en la gestió financera i del patrimoni immobiliari", Grup de Recerca Treball, Institucions i Gènere, Barcelona, 9 i 10 de maig de 2013. Comitè científic.

«Sessió 5. Activitat empresarial i gestió patrimonial de les dones, segles XIX-XX», *XIII Jornades d'Història del Treball. "Les dones en el món dels negocis i en la gestió financera i del patrimoni immobiliari"*, Grup de Recerca Treball, Institucions i Gènere, Barcelona, 9 i 10 de maig de 2013. Presidència de sessió.

Galán del Castillo, Elena

(amb E. Tello), «Socio-metabolic profiles of Catalan agricultural systems and the end of traditional organic management, 1850-1930». *Circulating natures. Water-Food-Energy. 7th Conference of the European Society for Environmental History*, Munic (Alemanya), 21-24 d'agost de 2013. Comunicació.

«Soil Nutrients in Agroecosystems. Spanish provinces». *Sustainable Farm Systems: Long-Tem Socio-Ecological Metabolism in Western Agriculture. Annual Meeting*, Munic (Alemanya), Deutsches Museum, 20-24 d'agost de 2013. Comunicació.

García Orallo, Ricard

«Crisi vitivinícola i mercat de crèdit. L'Alt Empordà i la Conca de Barberà a finals del segle XIX: una comparació». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comunicació.

«Les hipoteques dels rics. Endeutament i mobilitat social descendent de les elits a la Catalunya rural de finals del segle XIX». *XXIV Seminari d'Història Econòmica i Social. Processos d'empobriment i enriquiment en el món rural*, Institut de Recerca Històrica (Universitat de Girona), Girona, 27-29 de setembre de 2012. Ponència.

Gil-Mugarza Llorente, Guillermo

(amb J. Catalan), «The Life Cycle of the Book Publishing Districts of Barcelona and Madrid, 1897-2013». *53rd ERSA Congress*, Palermo (Itàlia), 26-29 d'agost de 2013. Comunicació.

Gutiérrez Poch, Miquel

«"But the machine hasn't caught us yet" Inertia versus innovation in technological change. The case of handmade paper: a global approach (1800-1921)». *Economic History Society Annual Conference*, University of York, 5-7 d'abril de 2013. Comunicació.

Herranz Loncán, Alfonso

(amb J. Peres Cajías), «Tracing the reversal of fortune in the Americas. Bolivian GDP per capita since the mid-nineteenth century», *European Historical Economics Conference*, Londres, 6-7 de setembre 2013. Comunicació.

Sixth Iberian Cliometrics Workshop - Iberometrics VI, Universidad de Zaragoza, Saragossa, May 16-17, 2013. Comitè científic.

Discussant del paper, «Income inequality in Madrid, 1500-1850. Eva Fernández and Carlos Santiago- Caballero (Universidad Carlos III)», *Sixth Iberian Cliometrics Workshop - Iberometrics VI*, Universidad de Zaragoza, Saragossa, 16-17 de maig de 2013. Discussant.

(amb J. Peres Cajías), «Tracing the reversal of fortune in the Americas. Bolivian GDP per capita since the mid-nineteenth century », *Congrés New Economic Historians of Latin America*, Londres, 26 d'abril de 2013. Comunicació.

(amb V. Bignon i R. Esteves), «Big push or big grab? Railways, government activism and export growth in Latin America, 1865-1913», *Economic History Society Annual Conference*, York (Regne Unit), 5-7 d'abril de 2013. Comunicació.

Koepke, Nikola

«Gender discrimination in Archaeological Europe? A Study on Skeletal Remains», *Lisbon Fresh Meeting 2012*, Universidade de Lisboa, Lisboa, 12-13 d'octubre de 2012. Comunicació.

Pascual Domènech, Pere

«El tràfic de vins i derivats a Catalunya (1855-1935). El paper dels ferrocarrils en competència amb carros i barques». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comunicació.

Planas Maresma, Jordi

«Cellers i fassines cooperatives a Catalunya». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Ponència.

De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comitè científic.

«Incentives and constraints for early wine cooperatives: Catalonia, 1890-1936». *17th European Business History Association (EBHA) Congress*, Uppsala Centre for Business History, Uppsala (Suècia), 22-24 d'agost de 2013. Comunicació.

«Lobbies and state intervention in wine markets in early twentieth century. Why were Spain and France so different?». *Rural History Conference 2013*, Archives of Rural History, Berna, 19-22 d'agost de 2013. Comunicació.

«The wine crisis of early twentieth century and the state intervention in wine markets in Spain and France: a comparison». *Journée d'études "Crises and Change in the European Countryside"*, École des Hautes Études en Sciences Sociales, París, 14 de juny de 2013. Comunicació.

«Cooperativas y movilización vitícola en Cataluña a inicios del siglo XX». *Conflictos y cooperación en la agricultura: los problemas de acción colectiva en España, 1860-1950*, Universidad Carlos III, Madrid, 23-24 d'octubre de 2012. Comunicació.

Prat Sabartés, Marc

(amb J. Martínez-Galarraga), «Wages and Prices in the Early Catalan Industrialization», *European Historical Economics Society Conference*, Londres (Regne Unit), 6-7 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb J. Martínez-Galarraga), «Wages and Prices in the Early Catalan Industrialization», *Sixth Iberian Cliometrics Workshop - Iberometrics VI*, Universidad de Zaragoza, Saragossa, 16-17 de maig de 2013. Comunicació.

«Taula rodona: Visions de la crisi», *Primer Congrés d'Economia 21*, Universitat de València, València, 19 de febrer de 2013. Comunicació.

«Economic Elites and Labour Movement under Surviving Fascism: Spain in the 1940s», *Congrés Social Movements and the Change of Economic Elites in Europe after 1945*, Bochum (Alemanya), 8-10 de novembre de 2012. Comunicació.

Ramon Muñoz, Ramon

«La indústria rural als Països Catalans contemporanis: el cas del Principat», *VIII Congrés sobre sistemes agraris, organització social i poder local. Pagesia, indústria i món rural*, Universitat de Lleida, Departament d'Història - Ajuntament d'Alguaire, Patronat Municipal Josep Lladonosa i Pujol, Alguarie (Lleida), 19-21 de setembre de 2013. Ponència.

Comentaris de la comunicació «Public policies and cluster life cycles: insights from the Basque country experience. J.M.Valdaliso, S. Franco, A. Elola & S.M. López», *IV Encuentro Asociación Española de Historia Económica*, Universidad Pública de Navarra/Nafarroako Unibertsitate Publikoa, Asociación Española de Historia Económica, Pamplona, 3-4 de setembre de 2013.

(amb J.M. Ramon Muñoz), «Demography and anthropometry in Catalan industrial cities: Igualada, 1820s-1910s», *X Congreso de la Asociación de Demografía Histórica - X Congresso Associação de Demografia Historica*, Universidad de Castilla-La Mancha, Albacete, 18-21 de juny de 2013. Comunicació.

(amb J.M. Ramon Muñoz), «The biological standard of living in nineteenth century industrial Catalonia: the case of Igualada», *Sixth Iberian Cliometrics Workshop - Iberometrics VI*, Universidad de Zaragoza, Saragossa, 16-17 de maig 2013. Comunicació.

Sabaté Domingo, Oriol

«Los determinantes políticos del gasto militar en el largo plazo. España como caso de estudio (1850-2009)». *IV Encuentro de la Asociación Española de Historia Económica*, Universidad Pública de Navarra, Pamplona, 3-4 de setembre de 2013. Comunicació.

«Los determinantes políticos del gasto militar en el largo plazo. España como caso de estudio (1850-2009)». *VIII European Economics Society Summer School*, Universidad Carlos III, Madrid, 3-6 de juliol de 2013. Comunicació.

«Los determinantes políticos del gasto militar en el largo plazo. España como caso de estudio (1850-2009)». *I Foro de Doctorandos e Investigadores Noveles en Historia Económica*, Universidad de Granada, Granada, 13-14 de febrer de 2013. Comunicació.

San Julián Arrupe, Javier

«The role of translations of foreign economic texts in the academic environment in Spain in the 19th century: An appraisal». *EET: Economic e-Translations into and from European Languages Conference*, Pisa, 12-15 de setembre de 2013. Comunicació.

«Economic Ideas and Tax Policy: The Introduction of Progressivity in Europe at the End of 19th Century. The Cases of France and Spain». *Séminaire INTERFACE*, Lyon, 31 de maig-1 de juny de 2013. Comunicació.

«The liberal economists and the crisis of the Spanish Empire, 1808-1823: A program to keep American territories?». *European Society for the History of Economic Thought Conference*, Kingston University, Londres, 16-18 de maig de 2013. Comunicació.

«The idea of decline in the Spanish economists in the 19th century: The crisis of the ancient regime and the crisis of the Empire». *Journée sur le déclin économique*, Laboratoire Triangle Lyon (França), 29 de novembre 2012. Comunicació.

Soler Becerro, Raimon

«Fassines i fabricants d'aiguardents a la província de Tarragona, 1905-1935. Un mapa dels elaboradors d'esperit de vi i de licors». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comunicació.

Soto Company, Ricard

«La vinya a Mallorca després de la conquesta catalana: un conreu de colonització feudal?». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comunicació.

Sudrià Triay, Carles

(amb Y. Blasco i P. Nogués), «Insider lending and efficiency in credit allocation in mid-19th century Catalonia: solving information asymmetry or just looting?», *Sixth Iberian Cliometrics Workshop - Iberometrics VI*, Universidad de Zaragoza, Saragossa, 16-17 de maig de 2013. Comunicació.

Tello Aragay, Enric

(amb M. Badia), «Desigualtat i especialització vitícola a la província de Barcelona, a mitjans del s. XIX». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comunicació.

(amb E. Galán), «Socio-metabolic profiles of Catalan agricultural systems and the end of traditional organic management, 1850-1930». *Circulating natures. Water-Food-Energy. 7th Conference of the European Society for Environmental History*, Munic (Alemanya), 21-24 d'agost de 2013. Comunicació.

«Team introductions and progress reports. Catalonia». *Sustainable Farm Systems: Long-Tem Socio-Ecological Metabolism in Western Agriculture. Annual Meeting*, Deutsches Museum, Munic (Alemanya), 20-24 d'agost de 2013. Comunicació.

«Energy Flows in Agroecosystems-Next steps». *Sustainable Farm Systems: Long-Tem Socio-Ecological Metabolism in Western Agriculture. Annual Meeting*, Deutsches Museum, Munic (Alemanya), 20-24 d'agost de 2013. Comunicació.

«Research tools. MENBAS». *Sustainable Farm Systems: Long-Tem Socio-Ecological Metabolism in Western Agriculture. Annual Meeting*, Deutsches Museum, Munic (Alemanya), 20-24 d'agost de 2013. Comunicació.

«The landscape as a new paradigm for the conservation of the environment». *Florens 2012. International Biennial of Cultural and Landscape Heritage*, Salone del Cinquecento del Palazzo VecchiodellaSignoria, Florència (Itàlia), 3-11 de novembre 2012. Taula rodona.

Torra Fernández, Lúdia

«Companyies, socis i negocis entorn la distribució comercial del vi i l'aiguarent a Barcelona (s. XVIII)». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Comunicació.

«Les dones com a sòcies de negocis mercantils i industrials. El cas de Barcelona al segle XVIII», *XIII Jornades d'Història del Treball*, Grup de Recerca Treball, Institucions i Gènere, Universitat de Barcelona, Barcelona, 9-10 de maig de 2013. Comunicació.

Torregrosa Hetland, Sara

«A Fiscal Revolution? Progressivity in the Spanish tax system, 1960-1990». *VIII European Economics Society Summer School*, Universidad Carlos III, Madrid, 3-6 de juliol de 2013. Comunicació.

«A Fiscal Revolution? Progressivity in the Spanish tax system, 1960-1990». *VIII Sound Economic History Workshop*, Uppsala Universitet, Uppsala (Suècia), 30 de maig-1 de juny de 2013. Comunicació.

«Sistema impositivo y redistribución: la transición fiscal española (1960-1990)». *I Foro de Doctorandos e Investigadores Noveles en Historia Económica*, Universidad de Granada, Granada, 13-14 de febrer de 2013. Comunicació.

«Tax system and redistribution: the Spanish fiscal transition (1960-1990)». *ESTER Research Design Course*, Universiteit Gent, Gant (Bèlgica), 17-20 de setembre de 2012. Comunicació.

Valls Junyent, Francesc

«De l'aiguarent al cava. L'elaboració i la comercialització de la producció vitícola des del segle XVIII fins a l'actualitat ». *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, L'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013. Ponència.

Membre del comitè científic. *De la Vinya a la Fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya*, Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona/Centre d'Estudis de la Conca de Barberà/Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí/Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, l'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2013.

Yáñez Gallardo, César

Workshop "Estado, ciudadanía y atraso económico en Chile 1925-1973, Instituto de Historia y Ciencias Sociales de la Universidad de Valparaíso, Valparaíso (Xile), 18 i 19 de desembre, de 2012. Comitè organitzador.

«Ciudadanía política y exclusión económica: un problema de oferta y de demanda». *Workshop "Estado, ciudadanía y atraso económico en Chile 1925-1973*, Instituto de Historia y Ciencias Sociales de la Universidad de Valparaíso, Valparaíso (Xile), 18 i 19 de desembre, de 2012. Ponència.

«Crecimiento de la población en América Latina y comportamientos demográficos». *XIX Jornada de Estudios Migratorios de Chile*, Universidad Católica de Valparaíso, Viña del Mar (Xile), 23 de novembre, de 2012. Ponència.

III. Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III), Bariloche (Argentina), 23-27 d'octubre de 2012. Comitè científic i Comitè internacional.

(amb J.A. Peres Cajías i A. Carreras-Marín), «Simposio IV. Estado, ciudadanía y desarrollo en América Latina». *III. Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III)*, Bariloche (Argentina), 23-27 d'octubre de 2012. Comité organizador.

«Crecimiento de la población y demanda de ciudadanía durante el periodo de la industrialización en América Latina». Simposio XIV del *III. Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III)*, Bariloche (Argentina), 23-27 d'octubre de 2012. Ponència.

PARTICIPACIÓ EN REVISTES

Membres de Consells de Redacció de revistes indexades

Catalan Vidal, Jordi	<i>Business History</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Business History</i>
Gutiérrez Poch, Miquel	<i>Revista de Història Industrial</i> (Editor associat-Secretari)
Herranz Loncán, Alfonso	<i>Economic History Review</i> <i>Revista de Historia Económica. Journal of Iberian and Latin American Economic History</i>
Pascual Domènech, Pere	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Consell Assessor)
Prat Sabartés, Marc	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Secretari)
Sánchez Suàrez, Àlex	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Editor)
Sudrià Triay, Carles	<i>Revista de Historia Industrial</i> (Co-director)

Membres de Consells de Redacció de revistes no indexades

Blasco Martel, Yolanda	<i>Diálogos. Universidad de Costa Rica</i> (Consell Assessor Internacional)
Calvo Calvo, Angel	<i>Scripta Nova</i> (Consell de Redacció)
Carreras Marín, Anna	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> (Consell Editor)
Catalan Vidal, Jordi	<i>H-industri@. Revista de Historia de la industria argentina y Ilatinoamericana</i> (Comitè Assessor Internacional) <i>Materials d'Història de l'Arxiu de la CON de Catalunya</i> (Comitè Editorial) <i>Recerques</i>
Colomé Ferrer, Josep	<i>Estudis d'Història Agrària</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Boletín del Centro de Economía y Desarrollo de la Universidad de Buenos Aires</i> <i>Entrepreneurial History Discussion Papers</i> (on line)
Pascual Domènech, Pere	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> (Consell Assessor) <i>Transportes, Servicios y Telecomunicaciones</i>
Planas Maresma, Jordi	<i>Ponències. Revista del Centre d'Estudis de Granollers</i> (director)
Ramon Muñoz, Ramon	<i>Miscel·lània Cerverina</i>
Sánchez Suàrez, Àlex	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>L'Avenç</i>

Sudrià Triay, Carles	<i>Revista de Economia Industrial</i>
Tello Aragay, Enric	<i>Global Environment. A Journal of History and Natural and Social Sciences</i>
Valls Junyent, Francesc	<i>Recerques</i>

Avaluadors de revistes indexades

Calvo Calvo, Àngel	<i>Business History</i>
Catalan Vidal, Jordi	<i>European Review of Economic History</i> <i>Revista de Historia Económica</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Business History</i> <i>Enterprise and Society</i>
Herranz Loncán, Alfonso	<i>América Latina en la Historia Económica</i> <i>Economic History Review</i> <i>Journal of Economic History</i> <i>Revista de Historia Económica. Journal of Iberian and Latin American Economic History</i>
Koepke, Nikola	<i>Economics & Human Biology</i> <i>Population and Development Review</i>
Pascual Domènech, Pere	<i>Revista de Historia Industrial</i>
Planas Maresma, Jordi	<i>Agricultural History</i> <i>Journal of Agrarian Change</i>
Prat Sabartés, Marc	<i>Business History</i>
Ramon Muñoz, Ramon	<i>Historia Agraria. Revista de Agricultura e Historia Rural</i>
Sánchez Suàrez, Àlex	<i>Revista de Historia Económica. Journal of Iberian and Latin American Economic History</i>
Sudrià Triay, Carles	<i>Business History Review</i> <i>Revista de Historia Económica</i>
Tello Aragay, Enric	<i>Ecological Economics</i> <i>Historia Agraria. Revista de Agricultura e Historia Rural</i> <i>Land Use Policy</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>
Torra Fernández, Lúdia	<i>Textile History</i>
Valls Junyent, Francesc	<i>Enterprise & Society</i> <i>Historia Agraria. Revista de Agricultura e Historia Rural</i> <i>Revista de Historia Industrial</i>

Avaluadors de revistes no indexades

Badia Miró, Marc	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>América Latina en la Historia Económica</i>
Benaul Berenguer, Josep M.	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i> <i>Segle XX</i>
Blasco Martel, Yolanda	<i>Revista de Historia de la Economía y de la Empresa</i>
Calvo Calvo, Ángel	<i>Revista TST</i> <i>International Journal of Communication</i> <i>Technology and Culture</i>
Catalan Vidal, Jordi	<i>Recerques</i> <i>Investigaciones de Historia Económica</i>
Fernández Pérez, Paloma	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Historia económica & Historia de empresas</i>
Herranz Loncán, Alfonso	<i>Revista Innovar</i> <i>Revista Uruguaya de Historia Económica</i>
Pascual Domènech, Pere	<i>Investigaciones de Historia Económica</i>
Prat Sabartés, Marc	<i>Recerques</i>
Ramon Muñoz, Ramon	<i>Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros</i>
San Julián Arrupe, Javier	<i>Economics Bulletin (on-line)</i>
Sánchez Suàrez, Àlex	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>
Soler Becerro, Raimon	<i>Recerques</i>
Soto Company, Ricard	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>
Sudrià Triay, Carles	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>
Tello Aragay, Enric	<i>Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales</i> <i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros</i> <i>Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales</i>
Valls Junyent, Francesc	<i>Investigaciones de Historia Económica</i> <i>Recerques</i>

CURSOS, CONFERÈNCIES I SEMINARIS

Badia Miró, Marc

(amb E. Tello), «An agency-oriented model to explain vine-growing specialization in the province of Barcelona (Catalonia, Spain) in the mid-nineteenth century», Tuesday Economic and Social History Seminar at Oxford University, Department of Economics, Nuffield College, Oxford, 5 de març de 2013. Seminari.

«Cas pràctic: El vídeo per a donar feedback.», Conferència a Pick up ideas 2, Barcelona, 2012.

Blasco Martel, Yolanda

«Fam i revolució a Europa, 1846-1848», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Lleida CaixaForum-Obra Social La Caixa, Lleida, 27 de novembre de 2012. Conferència.

«Fam i revolució a Europa, 1846-1848», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Girona CaixaForum-Obra Social La Caixa, Girona, 15 d'octubre de 2012. Conferència.

Calvo Calvo, Àngel

«Technology transfer and local appropriation», *International Course on Scientific, Technical, and Industrial Heritage 2013*, Universitat Politècnica de Catalunya, Barcelona, setembre 2013. Curs.

Castañeda Peirón, Lluís

«La tulipamania. Holanda en el segle XVII», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Lleida CaixaForum-Obra Social La Caixa, Lleida, 20 de novembre de 2012. Conferència.

«La tulipamania. Holanda en el segle XVII», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Barcelona CaixaForum-Obra Social La Caixa, Barcelona, 20 de novembre de 2012. Conferència.

Catalán Vidal, Jordi

«Les crisis econòmiques de 1929 a 2008», *Aula de la Gent Gran de Sants*, Barcelona, 30 de maig de 2013. Conferència.

(amb J. Nadal), «L'automoció a la Barcelona de postguerra. Entre les empreses i l'Estat», *Cicle de col·loquis de l'exposició "L'enginy de la postguerra. Microcotxes de Barcelona*, MUHBA a Fabra i Coats, Barcelona, 14 de febrer de 2013. Conferència.

«De la crisi del 29 a la crisi del 2008», *Conèixer la història del segle XX per a comprendre el segle XXI*, Fundació Joan Maragall, Barcelona, 8 de novembre de 2012. Conferència.

«El crac del 29. Amèrica, Europa, Àsia 1929», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Barcelona CaixaForum-Obra Social La Caixa, Barcelona, 30 d'octubre de 2012. Conferència.

Fernández Pérez, Paloma

«Modelos de Negocios Familiares», MBA d'EAE Business School. Barcelona, 21 de juny de 2013. Curs.

«Grandes negocios familiares en el mundo. Competitividad global, compromiso social», Facultad de Administración. Universidad del Pacífico. Lima, 12 de juny de 2013. Conferència.

«Claves históricas de un éxito atípico del metal español: Acerinox», Seminario del Departamento de Historia Económica de la Universidad de Zaragoza, Saragossa, 21 de maig de 2013. Seminari.

«Los orígenes de Acerinox 1969-1986. Innovación tecnológica y gestión de la diversidad cultural en el éxito de una empresa del metal en una época de cambio», Seminari del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona, 17 d'abril de 2013. Seminari.

«Esos 'ruidosos' países emergentes y sus dinastías. Una aproximación a la identidad y competitividad sectorial de las 250 mayores empresas y grupos empresariales familiares en el mundo», Seminario del Departamento de Economía e Historia Económica de la Universidad de Salamanca, 8 de novembre de 2012. Seminari.

«Entre el poder y el mercado. Grandes familias empresarias y gran empresa familiar en España, 1964-2010», Seminario del Departamento de Economía e Historia Económica de la Universidad de Salamanca, 8 de novembre de 2012. Seminari.

García Orallo, Ricard

«El paper de l'estructura econòmica en la dinàmica del mercat de crèdit a la Catalunya de finals del segle XIX. Una proposta metodològica a partir de cèdules personals», Seminari d'Història del Treball, Grup Treballs, Institucions i Gènere (TIG), Barcelona, 28 de gener de 2013. Seminari.

«La tulipamania. Holanda en el segle XVII», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Girona CaixaForum-Obra Social La Caixa, Girona, 8 d'octubre de 2012. Conferència.

Gil-Mugarza Llorente, Guillermo

«Un mundo por descubrir. La competitividad de la industria editorial española en Hispanoamérica a principios del siglo XX (1900-1930)», Seminari del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona, 3 d'abril de 2013. Seminari.

«A quantitative approach to the Spanish book production in the 20th century», Eberhard Karls Universität de Tübingen, Tübingen (Alemanya), 19 de juny de 2012. Seminari.

Gutiérrez Poch, Miquel

«El sistema educatiu i la necessitat de recuperar la centralitat del docent», Ajuntament de Vallbona d'Anoia, 19 de maig de 2013. Conferència.

«Exposició *La Vallbona del Sr. Masclans: el mestre i el poble*», Ajuntament de Vallbona d'Anoia, 19 de maig a 16 de juny de 2013. Comissariat (amb J. Borràs) i guió.

Herranz Loncán, Alfonso

(amb V. Bignon i R. Esteves), «Big push or big grab? Railways, government activism and export growth in Latin America, 1865-1913», Seminario del Instituto de Economía, Universidad de la República, Montevideo, 2 d'agost de 2013. Seminari.

«La Gran Divergencia», Programa de Historia Económica y Social, Facultad de Ciencias Sociales, Universidad de la República, Montevideo, 8 de juliol a 1 d'agost de 2013. Curs.

(amb J.A. Peres Cajías), «Tracing the reversal of fortune in the Americas. Bolivian GDP per capita since the mid-nineteenth century», Seminario del Programa de Historia Económica y Social, Facultad de Ciencias Sociales, Universidad de la República, Montevideo, 25 de juliol de 2013. Seminari.

Koepke, Nikola

«The Net Nutrition in Europe since the Iron Age», Department of Business and Economics, University of Southern Denmark, Odense (Dinamarca), 29 de maig de 2013. Seminari.

«An Alternative Approach in Economic-Historic Research: How to study Human Well-Being in the very Long-Run», Seminario Metodológico, Máster Interuniversitario en Historia Económica, Saragossa, 28 de febrer de 2013. Seminari.

Masjuan Bracons, Eduard

«L'urbanisme anarquista: d'Elisée Reclus (1885) a Giancarlo de Carlo (2003)», *Cicle habitatge i anarquisme. Catalunya durant el primer terç del segle XX*, Espai Docent Comú, Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès, Sant Cugat del Vallès, 9 d'abril de 2013. Conferència.

Nadal Oller, Jordi

(amb J. Catalan), «L'automoció a la Barcelona de postguerra. Entre les empreses i l'Estat», *Cicle de col·loquis de l'exposició "L'enginy de la postguerra. Microcotxes de Barcelona*, MUHBA a Fabra i Coats, Barcelona, 14 de febrer de 2013. Conferència.

Pascual Domènech, Pere

«Presentació del llibre d'Albert Broder, *Los ferrocarriles españoles (1854-1913): el gran negocio de los franceses*», Centro de Cultura de Cajamar-Caja Rural, Almería, 6 de juny de 2013. Taula rodona.

Planas Maresma, Jordi

«La estructura social del campo catalán y las organizaciones agrarias», Master de Historia Contemporánea. Política y élites de poder en la España contemporánea, Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 2 d'abril de 2013. Conferència.

Ramon Muñoz, Ramon

«El crac del 29. Amèrica, Europa, Àsia, 1929», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Lleida CaixaForum-Obra Social La Caixa, Lleida, 4 de desembre de 2012. Conferència.

Sánchez Suárez, Àlex

«Les indianes i la industrialització del setcents a Europa: la manufactura Oberkampf a Jouy i Ersame de Gònima a Barcelona», MUHBA, desembre 2012. Conferència.

«La indústria de les indianes a Barcelona, 1736-1847», MUHBA, Barcelona, juny de 2012. Conferència.

San Julián Arrupe, Javier

«EET: Economics e-Translation into and from European Languages», Seminaire del Centre de Recherche en Terminologie et Traduction EA 4162, Université Lumière Lyon 2, 3 d'abril de 2013.

«El desarrollo económico de América Latina», Université Lumière Lyon 2, Lyon (França), febrer-abril de 2013. Curs.

Serrano Robles, Eloi

«Inversiones españolas en América Latina, 1980-2008, un enfoque institucional», Seminari del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona, 19 desembre de 2012. Seminari.

«La Inversión española directa en América Latina ¿Un proceso impulsado a partir de la empresa pública?», Escola Universitària del Maresme, Universitat Pompeu Fabra, Mataró, 2012.

Sudrià Triay, Carles

«El crac del 29. Amèrica, Europa, Àsia 1929», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Lleida CaixaForum-Obra Social La Caixa, Lleida, 4 de desembre de 2012. Conferència.

«Fam i revolució a Europa, 1846-1848», Cicle de conferències *Cinc lliçons d'història: les crisis*, Barcelona CaixaForum-Obra Social La Caixa, Barcelona, 23 d'octubre de 2012. Conferència.

Tello Aragay, Enric

«La transformació històrica del paisatge a la Garriga i Figaró-Montmany (1850-2010)», *Jornades Europees del Patimoni*, La Garriga, 27 de setembre de 2013. Conferència.

«El capitalisme en reestructuració: de la crisi dels setanta a la gran recessió», *Jornades d'Estudi d'actualització científica i didàctica: 6a edició. Dictadura, democràcia i Estat del Benestar de la segona meitat del segle XX al segle XXI*, Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica (CEFID-UAB) i Institut de Ciències de l'Educació (ICE-UAB), Barcelona, 4 de juliol de 2013. Curs.

«Looking backwards into a Mediterranean edge environment: landscape changes in El Congost Valley (Catalonia), 1850-2010», Seminar in the Center for Environmental History of the Social Ecology Institut at the Alpen-Adria, Klagenfurt University, Viena, 23 de maig de 2013. Seminari.

«An outline of sociometabolic profiles, land-use changes and landscape ecology functioning along the socioecological transition in Catalan agriculture», Seminar in the Center for Environmental History of the Social Ecology Institut at the Alpen-Adria, Klagenfurt University, Viena, 8 de maig de 2013. Seminari.

«Using MENBAS (Manager of Energy and Nutrient Balances of Agricultural Systems)», Seminar in the Center for Environmental History of the Social Ecology Institut at the Alpen-Adria, Klagenfurt University, Viena, 22 d'abril de 2013. Seminari.

(amb M. Badia), «An agency-oriented model to explain vine-growing specialization in the province of Barcelona (Catalonia, Spain) in the mid-nineteenth century», Tuesday Economic and Social History Seminar at Oxford University, Department of Economics, Nuffield College, Oxford, 5 de març de 2013. Seminari.

«A workable analysis of Energy Return On Investment (EROI) in agroecosystems», Seminar in the Center for Environmental History of the Social Ecology Institut at the Alpen-Adria, Klagenfurt University, Viena, 28 de febrer de 2013. Seminari.

Yáñez Gallardo, César

3ª Escuela de Verano de Historia Económica del Hemisferio Sur. Instituto de Historia y Ciencias Sociales de la Universidad de Valparaíso, Valparaíso (Xile). 5-9 de novembre de 2012. Comitè organitzador.

«Lección inaugural», *Curso de Historia Económica de Chile*. Facultad de Economía y Negocios, Universidad de Chile, Santiago de Xile, març de 2012. Conferència.

PREMIS I RECONeixEMENTS

Jordi Nadal investit doctor *honoris causa* per la Universidad de Almería

La Universidad de Almería va investir Jordi Nadal Oller, juntament amb Albert Broder, com a doctor *honoris causa* en un acte celebrat el 7 de juny de 2013.

Jordi Nadal investit doctor *honoris causa* per la Universitat de Girona

La Universitat de Girona va investir Jordi Nadal Oller, juntament amb Josep Fontana i Ramon Garrabou, com a doctor *honoris causa* en un acte celebrat el 13 de març de 2013.

DOCÈNCIA IMPARTIDA PELS MEMBRES DEL DEPARTAMENT

CURS 2012-2013

AGUIRRE BRIONES, ANDRÉS

1. Història Econòmica Mundial. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

BADIA MIRÓ, MARC

1. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Història Econòmica d'Amèrica Llatina. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

4. Història Ambiental: energia i desenvolupament. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

5. El desenvolupament econòmic llatinoamericà contemporani. Màster d'Estudis Llatinoamericans. Facultat de Geografia i Història.

6. L'economia llatinoamericana en perspectiva històrica. Màster d'Estudis Llatinoamericans. Facultat de Geografia i Història.

BENAU BERENGUER, JOSEP M.

1. Història Econòmica d'Espanya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història de l'Activitat Empresarial. Ciències Empresarials. Facultat d'Economia i Empresa.

3. L'empresa en l'economia contemporània. Màster de Recerca en Empresa, Finances i Assegurances. Facultat d'Economia i Empresa.

4. Història Econòmica de les Institucions i de l'Empresa. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

BLASCO MARTEL, YOLANDA

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història Financera (Indústria i finances). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

CARBONELL ESTELLER, MONTSERRAT

1. Història. Sociologia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Història Política i Social Contemporània. Gestió i Administració Pública. Facultat de Dret.
  3. Pobresa i desigualtat en l'era de la globalització. Màster en Criminologia i Sociologia Juridicopenal. Facultat de Dret.
  4. Història de les Dones. Màster en Estudis de Dones, Gènere i Ciutadania. Institut Interuniversitari d'Estudis de Dones i Gènere.
-

CARRERAS MARÍN, ANNA

1. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Desigualtat Global i Polítiques Públiques. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  4. Història Econòmica d'Amèrica Llatina. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  5. El desenvolupament econòmic llatinoamericà contemporani. Màster d'Estudis Llatinoamericans. Facultat de Geografia i Història.
  6. L'economia llatinoamericana en perspectiva històrica. Màster d'Estudis Llatinoamericants. Facultat de Geografia i Història.
-

CASTAÑEDA PEIRÓN, LLUIS

1. Història Política i Social Contemporània. Criminologia. Facultat de Dret.
  2. Història Política i Social Contemporània. Gestió i Administració Públiques. Facultat de Dret.
  3. Transformació i canvi del mercat de factors. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  4. Història Financera (Indústria i finances). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

CATALAN VIDAL, JORDI

1. Història Econòmica Mundial del segle XX. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
2. Història Econòmica de Catalunya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
3. Historia Industrial i de l'Empresa. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
4. Història Financera (Indústria i finances). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

5. Transformació i Canvis dels Sectors Productius. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

COLOMÉ FERRER, JOSEP

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Conflictes internacionals i "Area Studies". Ciències Polítiques i de l'Administració. Facultat de Dret.
  4. Història Ambiental: Energia i Territori. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

ESPUELAS BARROSO, SERGIO

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
-

FERNÁNDEZ PÉREZ, PALOMA

1. Empresa familiar, innovació i globalització. Màster en Creació i Gestió d'Empreses Innovadores i de Base Tecnològica. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. L'empresa en l'economia contemporània. Màster de Recerca en Empresa, Finances i Assegurances. Facultat d'Economia i Empresa.
-

GALÁN DEL CASTILLO, ELENA

1. Societat i Medi Ambient. Ciències Ambientals. Facultat de Biologia.
  2. Desenvolupament Sostenible. Ciències Ambientals. Facultat de Biologia.
-

GARCÍA ORALLO, RICARD

1. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
-

GIL-MUGARZA, GUILLERMO

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
-

GUILERA RAFECAS, JORDI

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
-

GUTIÉRREZ POCH, MIQUEL

1. Història Econòmica d'Espanya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
2. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Història Econòmica d'Espanya. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.

4. Història Econòmica d'Espanya. Ciències Empresarials. Facultat d'Economia i Empresa.

5. Història industrial i de l'empresa (Empreses i empresaris). Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

HERRANZ LONCÁN, ALFONSO

1. Història de les Doctrines Econòmiques. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Desigualtat Global i Polítiques Públiques. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Creixement i Desenvolupament en Perspectiva Històrica. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

KOEPKE, NIKOLA

1. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Desigualtat Global i Polítiques Públiques. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Història Ambiental: Energia i Territori. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

4. Taller metodològic. Doctorat en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

MASJUAN BRACONS, EDUARD

1. Història Econòmica i Social. Relacions Laborals. Facultat de Dret.

PLANAS MARESMA, JORDI

1. Història Econòmica d'Espanya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història Ambiental: Energia i Territori. Master en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

PRAT SABARTÉS, MARC

1. Història de les Doctrines Econòmiques. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

2. Història del Pensament Econòmic. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.

3. Models de Creixement i Convergència. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

4. La Globalització en la Història. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.

RAMON MUÑOZ, RAMON

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Creixement Econòmic en Perspectiva Històrica. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Experiències de Desenvolupament a Llarg Termini. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  4. Història Industrial i de l'Empresa. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

RUA FERNÁNDEZ, JOSÉ MANUEL

1. Història Econòmica i Social. Relacions Laborals. Facultat de Dret.
-

SABATÉ DOMINGO, ORIOL

1. Història Econòmica i Social. Relacions Laborals. Facultat de Dret.
-

SÁNCHEZ SUÁREZ, ALEJANDRO

1. Història Política i Social Contemporània. Ciències Polítiques. Facultat de Dret.
  2. Història Econòmica de les Institucions i de l'Empresa. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Història Industrial i de l'Empresa. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
  4. L'empresa en l'economia contemporània. Màster de Recerca en Empresa, Finances i Assegurances. Facultat d'Economia i Empresa.
-

SANJULIÁN ARRUPE, JAVIER

1. Història del Pensament Econòmic. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
-

SERRANO ROBLES, ELOI

1. Història Econòmica. Administració i Direcció d'Empreses. Facultat d'Economia i Empresa.
-

SOTO COMPANY, RICARD

1. Història Econòmica Mundial. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Història. Sociologia. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Història Política i Social. Gestió i Administració Públiques. Facultat de Dret.
  4. Història Ambiental: Energia i Territori. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

SUDRIÀ TRIAY, CARLES

1. Història Econòmica Mundial del segle XX. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  2. Transformació i Canvi del Mercat de Factors. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

TELLO ARAGAY, ENRIC

1. Història Ambiental: Energia i Territori. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

TORRA FERNÁNDEZ, LÍDIA

1. Història Econòmica d'Espanya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
-

VALLS JUNYENT, FRANCESC

1. Història Política i Social Contemporània. Ciències Polítiques. Facultat de Dret.
  2. Història Econòmica de Catalunya. Economia. Facultat d'Economia i Empresa.
  3. Història Econòmica i Social. Relacions Laborals. Facultat de Dret.
  4. Història Ambiental: Energia i Territori. Màster en Història Econòmica. Facultat d'Economia i Empresa.
-

ESTADES A L'ESTRANGER I PROFESSORS VISITANTS

ESTADES A L'ESTRANGER

Fernández Pérez, Paloma	Management School/CEIGB University of York (Regne Unit)	Professora visitant. Juliol - setembre 2013
Herranz Loncán, Alfonso	Universidad de la República (Uruguai)	Professor visitant, juliol-agost de 2013
San Julián Arrupe, Javier	Laboratoire Triangle UMR 5206. Université Lumière Lyon 2 (França)	Professor i investigador visitant. Febrer - Setembre 2013
Tello Aragay, Enric	Institute of Social Ecology, Alpen-Adria Universität Klagenfurt (Viena, Àustria)	Professor visitant. Gener-juny 2013.
Yáñez Gallardo, César R.	Instituto de Historia y Ciencias Sociales, Universidad de Valparaíso (Xile)	Professor visitant. Agost 2012 - desembre 2012

PROFESSORS VISITANTS

Márquez, Graciela	Colegio de México	Estada de recerca al Departament (juny 2013)
Meissner, Christopher M.	University of California-Davis	Impartició del curs <i>Globalization and Economic Growth in Economic History</i> (19-21 de febrer 2013)
Rayes, Agustina	Universidad Nacional del Centro de la Provincia de Buenos Aires	Estada de recerca al Departament (setembre 2012)

GRUPS I PROJECTES D'INNOVACIÓ DOCENT

L'avaluació de les competències transversals des d'equips docents transversals: una comparació de les experiències docents d'història econòmica, matemàtiques i entorn econòmic del grau d'ADE i del grau d'Economia de la Facultat d'Economia i Empresa

2012PID-UB/003

Coordinador: Anna Carreras Marín

Integrants del grup: Marc Badia Miró; Yolanda Blasco Martel; Manuela Bosch Príncipe; Gemma Cairó Céspedes; Maria Dolores Casares Vidal; Isabel Morillo López.

Avaluació continuada, rendiment acadèmic i propostes de millora docent: el cas de l'assignatura d'Història Econòmica

2012PID-UB/174

Coordinador: Ramon Ramon Muñoz

Integrants del grup: Marc Badia Miró; Yolanda Blasco Martel; Anna Carreras Marín; Montserrat Carbonell Esteller; Josep Colomé Ferrer; Sergio Espuelas Barroso; Ricard García Orallo; Guillermo Gil-Mugarza Llorente; Jordi Guilera Rafecas; Miquel Gutierrez Poch; Jordi Planas Maresma; Alejandro Sánchez Suárez; Ricard Soto Company; Carlos Sudrià Triay; Enric Tello Aragay; Lúdia Torra Fernández, César Roberto Yáñez Gallardo

---

Una aproximación a los escritos originales de los grandes economistas para el aprendizaje del Pensamiento Económico a través de las TICs

2012PID-UB/038

Coordinador: Javier San Julián

Integrant del grup: Marc Prat Sabartés

Grup d'innovació docent en Història Econòmica, Política i Social

GIDCUB-11/EPS

Responsable: Anna Carreras Marín

Integrants del grup: Francesca Antolín Fargas, Marc Badia Miró, Josep Maria Benaul Berenguer, Yolanda Blasco Martel, Montserrat Carbonell Esteller, Lluís Castañeda Peirón, Jordi Catalan Vidal, Santiago Colmenares Guerra, Josep Colomé Ferrer, Sergio Espuelas Barroso, Paloma Fernández Pérez, Jordi Guilera Rafecas, Miquel Gutiérrez Poch, Alfonso Herranz Loncán, Jordi

Planas Maresma, Marc Prat Sabartés, Ramon Ramon Muñoz, Javier San Julián Arrupe, Àlex Sánchez Suárez, Ricard Soto Company, Carles Sudrià Triay, Enric Tello Aragay, Francesc Valls Junyent, César Yáñez Gallardo

---

Formación y fortalecimiento de capacidades en Historia Económica

A3/038986/11

Projecte per a la formació d'historiadors econòmics bolivians a la Universidad Mayor de San Andrés (La Paz, Bolívia) i a la Universidad de Valparaiso (Xile)
Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID)
2012-2012
Responsable: César Roberto Yáñez Gallardo
Integrants del grup (UB): Marc Badia Miró, Anna Carreras Marín, Alfonso Herranz Loncán, José Alejandro Peres Cajias

---

Projectes en què participen membres del Departament

Projecte per Millorar la Qualitat Docent
Agència i Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR)
2011-2012
«Cap a la millora de l'e-feedback»
Responsable: María Jesús Martínez Argüelles
Integrant (UB): Marc Badia Miró

MÀSTER INTERUNIVERSITARI EN HISTÒRIA ECONÒMICA

El Màster Interuniversitari en Història Econòmica (Universitat de Barcelona-Universitat Autònoma de Barcelona-Universidad de Zaragoza) té com a objectiu la formació d'investigadors capaços d'analitzar, comprendre i resoldre problemes relacionats amb el desenvolupament econòmic de les societats a partir de l'anàlisi dels fets econòmics històrics, així com de generar coneixement en les àrees de la Història Econòmica i del Desenvolupament Econòmic a llarg termini. Per obtenir aquests objectius, el Màster en Història Econòmica ofereix als estudiants uns coneixements amplis dels instruments avançats teòrics i empírics de l'anàlisi econòmica, i la perspectiva històrica necessària per a comprendre, analitzar i resoldre problemes relacionats amb el desenvolupament econòmic.

El Màster Interuniversitari en Història Econòmica constitueix la fase de formació del Programa interuniversitari de Doctorat en Història Econòmica.

Destinataris

El Màster té com a destinataris els llicenciats en Economia, Administració i Direcció d'Empreses, Història, Sociologia, Geografia i Ciències Polítiques i de l'Administració.

Durada i dedicació

El Màster té una durada d'1 any (60 crèdits ECTS). Cada crèdit ECTS suposa una càrrega de treball per a l'estudiant de 25 hores. L'aprofitament del Màster implica la dedicació a jornada completa per part de l'estudiant. No obstant, és possible cursar el mateix a jornada parcial durant dos anys.

Coordinador General del Màster

Dr. Marc Prat Sabartés

PROFESSORS PARTICIPANTS EN EL PROGRAMA DE MÀSTER

Universitat de Barcelona

Dr. Marc Badia Miró
Dr. Josep Maria Benaul Berenguer
Dra. Yolanda Blasco Martel
Dra. Anna Carreras Marín
Dr. Lluís Castañeda Peiron
Dr. Jordi Catalan Vidal
Dr. Josep Colomé Ferrer
Dr. Miquel Gutiérrez Poch
Dr. Alfonso Herranz Loncán
Dra. Nikola Koepke
Dr. Jordi Planas Maresma
Dr. Marc Prat Sabartés
Dr. Ramon Ramon Muñoz
Dr. Alejandro Sánchez Suárez
Dr. Ricard Soto Company
Dr. Carles Sudrià Triay
Dr. Enric Tello Aragay
Dr. Francesc Valls Junyent

Universitat Autònoma de Barcelona

Dra. Anna M. Aubanell Jubany
Dr. Esteve Corbera Elizalde
Dr. Xavier Cussó Segura
Dr. Esteve Deu Baigual
Dr. Pedro Fatjó Gómez
Dr. Emanuele Felice
Dra. Montserrat Llonch Casanovas
Dr. Jordi Maluquer de Motes
Dr. Roser Nicolau Nos
Dr. Josep Pujol Andreu
Dra. Alberta Toniolo

Universidad de Zaragoza

Dr. Ernesto Clar Moliner
Dra. Pilar Erdozain Azpilicueta
Dr. Domingo Gallego Martínez
Dr. Luis Germán Zubero
Dr. Iñaki Iriarte Goñi
Dr. José Antonio Mateos Royo
Dr. Vicente Pinilla Navarro
Dr. Javier Silvestre Rodríguez

Professors convidats

Dra. Regina Grafe, de la Northwestern University, Chicago (Estats Units)
Dr. Daniel Tirado Fabregat, de la Universitat de València

ESTRUCTURA DEL MÀSTER

Mòdul 1 (obligatori). Desenvolupament i creixement econòmic: teoria i història

Assignatures:

- 1.1. Creixement i desenvolupament econòmic en perspectiva històrica (5 crèdits).
  - Part 1. Models de creixement i convergència.
  - Part 2. Visions i models de desenvolupament.
- 1.2. Experiències del desenvolupament a llarg termini (5 crèdits).
  - Part 1. Experiències de desenvolupament i subdesenvolupament.
  - Part 2. Història econòmica d'Amèrica Llatina.

Mòdul 2 (obligatori). Desenvolupament econòmic en perspectiva històrica: sectors i factors.

Assignatures:

- 2.1. Transformació i canvis dels sectors productius (5 crèdits).
  - Part 1. Sistemes agroalimentaris.
  - Part 2. Industrialització i serveis.
- 2.2. Transformació i canvi dels mercats de factors (5 crèdits).
  - Part 1. Mercat de capital
  - Part 2. Mercat de treball

Mòdul 3 (obligatori). Determinants del desenvolupament.

Assignatures:

- 3.1. Història econòmica de les institucions i l'empresa (5 crèdits).
  - Part 1. El paper de les institucions.
  - Part 2. Història de l'empresa.
- 3.2. Globalització, Canvi tècnic i canvi demogràfic (5 crèdits).
  - Part 1. La globalització en la història.
  - Part 2. Població i canvi tècnic.

Mòdul 4 (obligatori). Treball de recerca en Història Econòmica (20 crèdits).

Módul 5 (optatiu). Línies de recerca en Història Econòmica.
Assignatures:

5.1. Història industrial i de l'empresa (Empreses i empresaris) (2,5 crèdits) (UB).

5.2. Història financera (Indústria i finances) (2,5 crèdits).

5.3. Experiències regionals de desenvolupament (2,5 crèdits).

5.4. Desigualtat global i polítiques públiques (2,5 crèdits).

5.5. Alimentació, salut i nivells de vida (2,5 crèdits).

5.6. Economia ecològica (2,5 crèdits).

5.7. Història ambiental: energia i territori (2,5 crèdits).

5.8. Història agrària i de la gestió dels recursos naturals (Agricultura i canvi econòmic) (2,5 crèdits)

TREBALLS DE MÀSTER (CURS 2012-2013)

José Luis Martínez

El mínimo de Maunder en la revolución agraria inglesa, 1645-1715

Tutor: Dr. Iñaki Iriarte Goñi

Tribunal: Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Francesc Valls Junyent, Dr. Xavier Cussó Segura.

Gema Bock

Cataluña, Castilla-León, dos cultivos dos contratos (s. XVII-XX)

Tutor: Dr. Ernesto Clar Moliner

Tribunal: Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Francesc Valls Junyent, Dr. Xavier Cussó Segura.

Inés Marco

Balances de energía y nutrientes de los Sistemas Agrarios: Fundamentos, metodología, contexto historiográfico y propuesta de aplicación a la evolución histórica de la agricultura Mediterránea contemporánea (1850-2010)

Tutor: Dr. Enric Tello Aragay

Tribunal: Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Francesc Valls Junyent, Dr. Xavier Cussó Segura.

Montserrat Pacull

Causas económico-institucionales del crecimiento de la minería del cobre, de la deforestación y el declive de la industria. Provincia de Coquimbo (1831-1895)

Tutor: Dra. Maria Pilar Erdozaín Azpilicueta

Tribunal: Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Francesc Valls Junyent, Dr. Xavier Cussó Segura.

Aleix Molina

El clúster de la electrónica en Cataluña (1953-2006). Una primera aproximación

Tutor: Dr. Ramon Ramon Muñoz

Tribunal: Dr. Jordi Maluquer de Motes Bernet, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer, Dr. Ángel Calvo Calvo.

Guido Kesseli

El impacto de Gas Natural en la economía española

Tutor: Dr. Carles Sudrià Triay

Tribunal: Dr. Jordi Maluquer de Motes Bernet, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer, Dr. Ángel Calvo Calvo.

Éric Gómez

Libros y crecimiento: la formación de capital humano en España después de Gutenberg

Tutor: Dr. Miquel Gutiérrez Poch

Tribunal: Dr. Jordi Maluquer de Motes Bernet, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer, Dr. Ángel Calvo Calvo.

Marga López

El mercado de trabajo en Tarrasa en 1860. Tasa de actividad, trabajo infantil y escolarización

Tutor: Dra. Carmen Sarasúa García

Tribunal: Dr. Jordi Maluquer de Motes Bernet, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer, Dr. Ángel Calvo Calvo.

Sarai Gordó

Les dones en l'estudi del mercat de treball: el cas de les maquiladores mexicanes

Tutor: Dra. Montserrat Llonch Casanovas

Tribunal: Dr. Jordi Maluquer de Motes Bernet, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer, Dr. Ángel Calvo Calvo.

Melisa Luc

Recursos Naturales y delimitación de fronteras en el período de la independencia de América Latina: una aproximación desde la Guerra del Acre y la Guerra del Pacífico

Tutor: Dra. Anna Carreras Marín

Tribunal: Dr. Ernesto Clar Moliner, Dra. Yolanda Blasco Martel, Dr. Emanuele Felice.

Mafalda Tafula

Rising life expectancy. The case of independent Cape Verde

Tutor: Dra. Roser Nicolau Nos.

Tribunal: Dr. Ernesto Clar Moliner, Dra. Yolanda Blasco Martel, Dr. Emanuele Felice.

María Iñíguez

Crecimiento económico, cambio político y Estado del Bienestar. Una aproximación a los determinantes del gasto social en Chile en el largo plazo (1883-2000)

Tutor: Dr. Alfonso Herranz Loncán.

Tribunal: Dr. Ernesto Clar Moliner, Dra. Yolanda Blasco Martel, Dr. Emanuele Felice.

Andreu Llabina

Las monedas complementarias, ejemplos históricos y su situación en Cataluña

Tutor: Dr. Jordi Planas Maresma.

Tribunal: Dr. Ernesto Clar Moliner, Dra. Yolanda Blasco Martel, Dr. Emanuele Felice.

Gabriel Molins

Les finances de les institucions públiques en un període de crisi; una aproximació als municipis catalans del segle XVII en perspectiva europea

Tutor: Dr. Lluís Castañeda Peirón

Tribunal: Dr. Carles Sudrià Triay, Dr. Enric Tello Aragay, Dr. Josep Pujol Andreu.

Laura de la Villa

Contribuciones de Hyman Minsky (1919-1996) al pensamiento económico

Tutor: Dra. Yolanda Blasco Martel.

Tribunal: Dr. Carles Sudrià Triay, Dr. Enric Tello Aragay, Dr. Josep Pujol Andreu.

Xavier Abante

Un verso suelto en la banca española: el Banco de Sabadell

Tutor: Dr. Emanuele Felice

Tribunal: Dr. Carles Sudrià Triay, Dr. Enric Tello Aragay, Dr. Josep Pujol Andreu.

Wang Tongrui

La revolución del consumo energético chino de 1953 a 2005

Tutor: Dr. Esteve Corbera Elizalde.

Tribunal: Dr. Pedro Fatjó Gómez, Dr. Iñaki Iriarte Goñi, Dr. Alfonso Herranz Loncán.

Vicenç Esteve

Les teories del declivi de l'Estat del Benestar i el cas espanyol (1975-2005)

Tutor: Dra. Alberta Toniolo

Tribunal: Dr. Pedro Fatjó Gómez, Dr. Iñaki Iriarte Goñi, Dr. Alfonso Herranz Loncán.

Wang Quian

Desarrollo y crecimiento económico en China a partir de la reforma y apertura

Tutor: Dr. Marc Prat Sabartés

Tribunal: Dr. Pedro Fatjó Gómez, Dr. Iñaki Iriarte Goñi, Dr. Alfonso Herranz Loncán.

Carolina Delgado

¿Fue la política fiscal colombiana una trampa para el crecimiento económico?

Tutor: Dr. Sergio Espuelas Barroso

Tribunal: Dr. Pedro Fatjó Gómez, Dr. Iñaki Iriarte Goñi, Dr. Alfonso Herranz Loncán.

MÀSTERS AMB PARTICIPACIÓ DE PROFESSORS DEL DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

MÀSTER DE CREACIÓ I GESTIÓ D'EMPRESES INNOVADORES I DE BASE TECNOLÒGICA (Facultat d'Economia i Empresa)

PROFESSORS PARTICIPANTS EN EL MÀSTER

Paloma Fernández Pérez

TREBALLS DE MÀSTER (CURS 2012-2013)

Daniel Eduardo García Grimaldo i Katria Oviedo Gutiérrez
*Centro de asesoría empresarial enfocado en emprendimiento, micro y
pequeñas empresas en México*
Tutora: Dra. Paloma Fernández Pérez
Tribunal: Dr. José García Quevedo, Dra. Esther Hormiga i Dra. Paloma
Fernández Pérez

Cristina Visentin i Martín Jordan
ITACA (Italia América Catalunya) Creación de una empresa
Tutora: Dra. Paloma Fernández Pérez
Tribunal: Dr. J.M. Castán, Dra. Paloma Miravittles i Dra. Paloma Fernández
Pérez.

Sun Wei
*Innovación e internacionalización de grandes empresas familiares de
economías emergentes en una perspectiva de largo plazo: el caso de la
familia Li Ka-Shing de Hong-Kong (1950-2012)*
Tutora: Dra. Paloma Fernández Pérez
Tribunal: Dra. Paloma Miravittles, Dra. Fariza Achcaucau i Dra. Paloma
Fernández Pérez

MÀSTER DE RECERCA EN EMPRESA, FINANCES I ASSEGURANCES (Facultat d'Economia i Empresa)

PROFESSORS PARTICIPANTS EN EL MÀSTER

Josep Maria Benau
Paloma Fernández Pérez
Alex Sánchez Suárez

TREBALLS DE MÀSTER (CURS 2012-2013)

Pedro Eduardo Vázquez

Determinantes del funcionamiento del Mercosur en el sector automotriz argentino: el caso de Volkswagen Argentina

Tutora: Dra. Paloma Fernández Pérez

Tribunal: Dr. Joaquim Monzón Graupera, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer i Dra. Paloma Fernández Pérez

MÀSTER EN ESTUDIS LLATINOAMERICANS (Facultat de Geografia i Història)

PROFESSORS PARTICIPANTS EN EL MÀSTER

Marc Badia Miró

Anna Carreras Marín

MÀSTER EN ESTUDIS DE DONES, GÈNERE I CIUTADANIA (Facultat de Geografia i Història)

PROFESSORS PARTICIPANTS EN EL MÀSTER

Montserrat Carbonell Esteller

TREBALLS DE MÀSTER (CURS 2012-2013)

Marina Sanz Aznar

Jornades Sexològiques i Moviment Feminista a la dècada dels vuitanta del segle XX: el cas de la Vall d'Uixó (Castelló)

Tutora: Dra. Montserrat Carbonell Esteller

Tribunal: Dra. Susanna Tavera, Dra. Cristina Borderias i Dra. Montserrat Carbonell Esteller

MÀSTER EN CRIMINOLOGIA, POLÍTICA CRIMINAL I SOCIOLOGIA JURÍDICOPENAL (Facultat de Dret)

PROFESSORS PARTICIPANTS EN EL MÀSTER

Montserrat Carbonell Esteller

TREBALLS DE MÀSTER (CURS 2012-2013)

Montse Rebollo Marcas

Trastorn mental, control punitiu i gènere: una aproximació des del diàleg present / passat

Tutora: Dra. Montserrat Carbonell Esteller

Tribunal: Dra. Gemma Nicolau, Dra. Josep Garcia-Borés i Dra. Montserrat Carbonell Esteller

PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA

PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA

(Programa amb Menció cap a l'Excel·lència del Ministeri d'Educació)

El Programa de Doctorat en Història Econòmica de la Universitat de Barcelona, organitzat pel Departament d'Història i Institucions Econòmiques, es va inaugurar el curs 2009-2010, com a resultat de l'adaptació a l'EEES del antic Programa Interuniversitari de Doctorat en Història i Institucions Econòmiques de les Universitats de Barcelona i Autònoma de Barcelona. Aquest programa va ser iniciat l'any 1991 i va rebre la Menció de Qualitat del Ministeri d'Educació i Ciència l'any 2003, la qual va ser renovada fins a la seva extinció. L'any 2011 li va ser atorgada la nova Menció cap a l'Excel·lència del Ministeri d'Educació, amb una valoració global del 89%.

El Programa de Doctorat en Història Econòmica té com a finalitat essencial formar investigadors i investigadores en les diverses branques de la Història Econòmica, que siguin capaços d'analitzar, comprendre i resoldre problemes relacionats amb el desenvolupament econòmic de les societats a partir de l'anàlisi dels fets econòmics històrics, i de crear coneixement en les àrees de la història econòmica i del desenvolupament econòmic a llarg termini.

Coordinador del Programa de Doctorat

Dr. Carles Sudrià Triay

Línies de recerca del Programa de Doctorat

Creixement i desenvolupament econòmic en perspectiva històrica

Desigualtats i polítiques redistributives

Història agrària

Història ambiental

Història de les polítiques públiques

Història del treball

Història econòmica d'Amèrica Llatina

Història econòmica d'Europa

Història econòmica preindustrial

Història industrial i de l'empresa

Història monetària i financera

TESIS DOCTORALS LLEGIDES AL DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES DURANT EL CURS 2012-2013

19 d'abril de 2013. Tesi doctoral presentada per **José Jofré González**, ***Patrones de consumo aparente de energias modernas en America Latina, 1890-2003***, dirigida pel Dr. César Yáñez Gallardo (Universitat de Barcelona).

Tribunal: Dr. Joan R. Rosés (Universidad Carlos III de Madrid), Dr. Marc Badia (Universitat de Barcelona) i Dra. Mar Rubio (Universidad Pública de Navarra).

13 de març de 2013. Tesi doctoral presentada per **Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet**, ***El desarrollo de la industria del automóvil en España: el caso de FASA-Renault, 1951-1985***, dirigida pel Dr. Jordi Catalan Vidal (Universitat de Barcelona).

Tribunal: Dr. Jordi Nadal (Universitat de Barcelona), Dra. Esther Sánchez (Universidad de Salamanca) i Dr. Josep Maria Benaul (Universitat de Barcelona).

NOUS PROJECTES DE TESI DOCTORAL INSCRITS AL PROGRAMA DE DOCTORAT EN HISTÒRIA ECONÒMICA DURANT EL CURS 2011-2012

José Manuel Aguilar Retureta

Regional Inequality in Mexico 1876-1930

Directors: Dr. Alfonso Herranz Loncán (Universitat de Barcelona) i Marc Badia Miró (Universitat de Barcelona).

Andrés Aguirre Briones

La historia empresarial del grupo económico chileno Luksic, 1952-2012. Un enfoque organizativo de largo plazo

Director: Dr. Josep Maria Benaul Berenguer (Universitat de Barcelona)

Kisling, Wilfried

Banks and Trade Development - German and British banking behavior in Latin America in the late nineteenth century until World War I; A Comparative Analysis

Directors: Dr. Carles Sudrià Triay (Universitat de Barcelona) i Dra. Yolanda Blasco Martel (Universitat de Barcelona).

ORGANITZACIÓ DE LA RECERCA

La recerca dels membres del Departament d'Història i Institucions Econòmiques s'organitza en diferents estructures, entre les quals tenen una especial rellevància el Centre d'Estudis «Antoni de Capmany» d'Economia i Història Econòmica, la Xarxa de Referència en Economia i Polítiques Públiques de la Generalitat de Catalunya i la Network of Interdisciplinary Research in Family Firms.

CENTRE D'ESTUDIS «ANTONI DE CAPMANY» D'ECONOMIA I HISTÒRIA ECONÒMICA

El Centre d'Estudis «Antoni de Capmany» d'Economia i Història Econòmica té com a objectiu fomentar, projectar i difondre la recerca i la transferència de coneixement en el seu àmbit especialitzat, que és el desenvolupament econòmic de les nostres societats des d'una perspectiva de llarg termini. El Centre promou la col·laboració amb entitats públiques i privades, promociona l'assessorament científic en l'àmbit de la seva competència, edita publicacions científiques i realitza accions de comunicació i difusió de les activitats realitzades. Actualment té en curs set projectes de recerca.

El Centre està constituït pels membres dels grups de recerca nascuts en l'àmbit del Departament d'Història i Institucions Econòmiques:

Dr. Carles Sudrià Triay (director)

Dr. Ramon Ramon Muñoz/Dr. Marc Badia Miró (secretaris)

Personal Investigador: Dr. Rafael Alcalde Ceravalls, Dra. Adoración Álvaro Moya, Dra. Francesca Antolín Fargas, Dr. Marc Badia Miró, Dr. Josep M. Benaul Berenguer, Dra. Yolanda Blasco Martel, Dr. Àngel Calvo Calvo, Dra. Montserrat Carbonell Esteller, Dra. Anna Carreras Marín, Dr. Lluís Castañeda Peirón, Dr. Jordi Catalan Vidal, Dr. Josep Colomé Ferrer, Dra. Montserrat Duran Pujol, Dr. Alex Elu Terán, Dr. Sergio Espuelas Barraoso, Dr. Gaspar Feliu Montfort, Dra. Paloma Fernández Pérez, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Alfonso Herranz Loncán, Dra. Nikola Koepke, Dr. Julio Martínez Galarraga, Dr. Jordi Nadal Oller, Dra. Pilar Nogués Marco, Dr. Lluís Parcerisas Benedé, Dr. Pere Pascual Domènech, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Marc Prat Sabartés, Dr. Ramon Ramon Muñoz, Dr. Javier San Julián Arrupe, Dra. Esther Sánchez Sánchez, Dr. Alejandro Sánchez Suárez, Dr. Raimon Soler Becerro, Dr. Ricard Soto Company, Dr. Enric Tello Aragay, Dr. Daniel A. Tirado Fabregat, Dra. Lúcia Torra Fernández, Dr. Francesc Valls Junyent, Dr. César Roberto Yáñez Gallardo.

Personal en formació: Sra. Roser Àlvarez Klee, Sra. Laura Calosci, Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet, Sr. Marc Galabert Macià, Sra. Elena Galán del Castillo, Sr. Guillermo Gil-Mugarza Llorente, Sr. Jordi Guilera Rafecas, Sra. Celia Lozano López de Medrano, Sr. Matthias Marx, Sr. Joan

Ramon Ostos Falder, Sr. Oriol Sabaté Domingo, Sr. José Miguel Sanjuán Marroquín, Sra. Anna Solé del Barrio, Sra. Sara Torregrosa Hetland, Sr. Daniel Vázquez Saavedra

GRUP DE RECERCA CONSOLIDAT

Història i desenvolupament econòmics (indústria, empresa i sostenibilitat)

2009 SGR153

2009-2013

Agència per la Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca

Import: 44.800 €

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

Investigadors: Dr. Carles Sudrià Triay, Dr. Rafael Alcalde Ceravalls, Sra. Roser Álvarez Klee, Dra. Adoración Álvaro Moya, Dra. Francesca Antolín Fargas, Dr. Marc Badia Miró, Dr. Josep M. Benaul Berenguer, Dra. Yolanda Blasco Martel, Sra. Laura Calosci, Dr. Àngel Calvo Calvo, Dra. Montserrat Carbonell Esteller, Dra. Anna Carreras Marín, Dr. Lluís Castañeda Peirón, Dr. Jordi Catalan Vidal, Dr. Josep Colomé Ferrer, Dra. Montserrat Duran Pujol, Dr. Alex Elu Terán, Sr. Sergio Espuelas Barroso, Sra. Elena Galán del Castillo, Dr. Gaspar Feliu Montfort, Dra. Paloma Fernández Pérez, Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet, Sr. Marc Galabert Macià, Sr. Guillermo Gil-Mugarza Llorente, Sr. Jordi Guilera Rafecas, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Alfonso Herranz Loncán, Dra. Nikola Koepke, Sra. Celia Lozano López de Medrano, Dr. Julio Martínez Galarraga, Sr. Matthias Marx, Dr. Jordi Nadal Oller, Dra. Pilar Nogués Marco, Sr. Joan Ramon Ostos Falder, Dr. Lluís Parcerisas Benedé, Dr. Pere Pascual Domènech, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Marc Prat Sabartés, Dr. Ramon Ramon Muñoz, Sr. Oriol Sabaté Domingo, Dr. Javier San Julián Arrupe, Dra. Esther Sánchez Sánchez, Sr. José Miguel Sanjuan Marroquín, Dr. Alejandro Sánchez Suárez, Sra. Anna Solé del Barrio, Dr. Raimon Soler Becerro, Dr. Ricard Soto Company, Dr. Enric Tello Aragay, Dr. Daniel A. Tirado Fabregat, Dra. Lídia Torra Fernández, Sra. Sara Torregrosa Hetland, Dr. Francesc Valls Junyent, Sr. Daniel Vázquez Saavedra, Dr. César Roberto Yáñez Gallardo

---

Projectes de recerca finançats en convocatòries competitives

Ciclos y desarrollo industrial en la historia económica de la España contemporánea, 1790-2012

HAR2012-33298

2013-2015

Ministerio de Economía y Competitividad

Import: 50.000 €

Investigador principal: Dr. Jordi Catalan Vidal

Investgadors: Dr. Jordi Catalan Vidal, Dr. Alejandro Sánchez Suárez, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer, Dr. Francesc de Paula Valls Junyent, Dr. Ramon Ramon Muñoz, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Marc Prat Sabartés, Dr. Jordi Nadal Oller, Sr. Guillermo Gil-Mugarza Llorente, Sr. Matthias Marx, Dr. Carles Manera Erbina, Dr. José Antonio Miranda Encarnación, Dra.

Montserrat Llonch Casanovas, Dra. Esther Maria Sánchez Sánchez, Dra.
Adoración Álvaro Moya

---

*Sistemas agrarios sostenibles y transiciones en el metabolismo social:
desigualdad y cambio institucional en España*

HAR2012-38920-C02-02

2013-2015

Ministerio de Economía y Competitividad

Import: 60.000 €

Investigador principal: Dr. Enric Tello Aragay

Investgadors: Dr. Josep Colomé Ferrer, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr.
Ricard Soto Company, Dr. Francesc de Paula Valls Junyent, Dr. Lluís
Parcerisas Benedé, Sr. Joan Ramon Ostos Falder, Sra. Elena Galán del
Castillo, Dra. Maria Àngels Alió Torres, Dra. Nikola Koepke, Dr. Jordi Roca
Jusmet, Sra. Roser Àlvarez Klee, Dr. Ramon Garrabou Segura, Dr. Xavier
Cussó Segura, Dr. Enric Sagner Hom, Dr. Biel Jover Avellà, Dr. José Ramón
Olarieta, Dr. Joan Marull López

---

*Crecimiento económico, integración de mercados y desigualdad regional en
América Latina (1870-2010)*

ECO2012-39169-C03-03

2013-2015

Ministerio de Economía y Competitividad

Import: 18.000 €

Investigador principal: Dr. Alfonso Herranz Loncán

Investgadors: Dr. César Yáñez Gallardo, Dra. Anna Carreras Marín, Dr. Marc
Badia Miró, Sr. Jordi Guilera Rafecas, Sr. José Alejandro Peres Cajías, Sra.
Sara Torregrossa Hetland, Sr. Oriol Sabaté Domingo, Dra. Nikola Koepke,
Sra. Roser Àlvarez Klee, Dr. Luis Bértola Flores, Dr. Javier Ernesto
Rodríguez Weber, Dr. Jorge Daniel Gelman, Dr. Thales Augusto Zamberlan
Pereira, Sra. Paola Chenillo Alazraki, Sra. María Florencia Araoz

---

*Sustainable farm System: long-term socio-ecological metabolism in western
agriculture*

895-2011-1020

2012-2017

SSHC – SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES RESEARCH COUNCIL
(CANADÀ)

Import: 1.932.603 €

Investigador principal: Dr. Geof Cunfer

Grup coordinat de la UB

Import: 344.303 €

Coordinador: Dr. Enric Tello Aragay

Investigadors: Dr. Ricard Soto Company i Dr. Enric Tello Aragay
Becaris: Elena Galán del Castillo, Dr. Lluís Parcerisas Benedé i Joan Ramon
Ostos Falder

---

*Estado, ciudadanía y atraso económico en Chile durante el siglo XX. La
contribución de la historia económica a la comprensión del desarrollo
chileno*

81100006
2011-2012
CICT - CONICYT (CHILE)
Import: 203.090 €
Investigador principal: Dr. César Roberto Yáñez Gallardo
Investigadors: Dr. Leonardo Jeffs, Dr. Patricio Quiroga, Dr. Pablo Castillo.
Doctorands: Francisca Quinteros i Víctor Tapia.

Nueva banca y burguesía financiera. Los bancos locales de emisión en España, 1844-1874
HAR2010-17482
2011-2013
Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación
Import: 54.450 €
Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay
Investgadors: Dra. Yolanda Blasco Martel, Sra. Laura Calosci, Dra. Montserrat Carbonell Esteller, Dr. Lluís Castañeda Peirón, Dra. María Jesús Facal Rodríguez, Dr. Andrés Hoyo Aparicio, Dra. Maria del Pilar Nogués Marco, Dr. Pere Pascual Domènech, Dr. Manuel Titos Martínez

---

Innovación individual y olas de cambio técnico: particularidades de la mecanización de la primera industria española
267720
2013-2015
Fundación Ramon Areces
Import: 36.000€
Investigador principal: Dr. Marc Badia Miró
Investigadors: Dr. Marc Badia Miró i Dr. Sergi Lozano

EET. Economic e-Translations into and from European Languages
518297-LLP-IT-Erasmus-FEXI
2011-2013
Comissió Europea, EACEA
Import (grup UB): 38.157 €
Import total: 399.415 €
Coordinador: Dr. Javier San Julián Arrupe
Investgadors: Dr. Sergio Espuelas Barroso, Alfonso Herranz Loncán, Marc Prat Sabartés
Becaris del projecte: Raul Ruiz Solá, Victoria Correa Meralassino

---

Historia ambiental de los paisajes agrarios del Mediterráneo: orígenes, fuerzas económicas motoras, agentes sociales rectores e impactos ecológicos de la transformación del territorio
HAR2009-13748-C03-01
2010-2012
Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación
Import: 79.255 €
Investigador principal: Dr. Enric Tello Aragay
Investgadors: Dr. Josep Colomé Ferrer, Dr. Xavier Cussó Segura, Sra. Elena Galán del Castillo, Dr. Ramon Garrabou Segura, Dr. Gabriel Jover Avellà,

Dr. Joan Marull López, Dr. Antoni Mas i Forners, Sr. Joan Ramon Ostos Falder, Dr. Lluís Parcerisas Benedé, Dr. Jordi Planas Maresma, Dr. Enric Saguer Hom, Dr. Ricard Soto Company, Dr. Enric Tello Aragay, Sra. Leah Temper

---

Orígenes y desarrollo de los distritos industriales exportadores, 1765-2008: un análisis desde la historia económica

HAR2009-07571/HIST

2010-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 40.000 €

Investigador principal: Dr. Jordi Catalan Vidal

Investgadors: Dr. Jordi Catalan, Dr. Alejandro Sánchez Suárez, Dr. Josep Maria Benaul Berenguer, Dra. Francesc Valls Junyent, Dr. Miquel Gutiérrez Poch, Dr. Ramon Ramon Muñoz, Dr. Marc Prat Sabartés, Sra. Adoració Álvaro Moya, Sr. Tomàs Fernández de Sevilla Mansanet, Dr. Jordi Nadal Oller, Sr. Guillermo Gil-Mugarza Llorente, Dra. Montserrat Llonch Casanovas, Dr. José Antonio Miranda Encarnación, Dra. Esther M. Sánchez Sánchez

---

Factores de crecimiento económico regional en España y Portugal, 1850-2008: un análisis desde la Historia Económica

ECO2009-13331-C02-02/ECON

2010-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 42.000 €

Investigador principal: Dr. Alfonso Herranz Loncán

Investigadors: Dr. Alfonso Herranz Loncán, Dr. Daniel Aurelio Tirado Fabregat, Dr. Javier San Julián Arrupe, Dra. Anna Carreras Marín, Sr. Sergio Espuelas Barroso, Sr. Julio Martínez Galarraga, Sr. Jordi Guilera Rafecas, Sr. José Alejandro Peres Cajías, Dr. Jordi Domènech Feliu, Dr. Pedro Lains, Dr. Alexander Elu Terán, Dra. Margarita Vilar Rodríguez, Dr. Marc Badia Miró

Redes empresariales y grupos de interés en el avance de la segunda revolución tecnológica en España (siglos XIX y XX)

ECO2008-00398/ECON

2009-2012

Ministerio de Educación y Ciencia. Dirección General de Investigación

Import: 39.930 €

Investigadora principal: Dra. Paloma Fernández Pérez

Investigadors: Dra. Paloma Fernández Pérez, Dra. Francesca Antolín Fargas, Dr. Àngel Calvo Calvo, Dr. Pablo Díaz Morlán, Dr. Mikel Sáez García.

De viles rurals a indrets de la regió metropolitana de Barcelona, transformacions històriques del paisatge a la Vall del Congost (Figaró-Montmany, l'Atmetlla del Vallès i la Garriga 1850-2010)

2010PBR00002

2011-2012

Agència per la Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca

Import: 9.300 €

Investigador principal: Dr. Enric Tello Aragay

Investigadors: Dr. Joan Marull López, Dr. Enric Tello Aragay, Sra. Natàia
Valdeperes, Dr. Paul S. Warde

Gran empresa familiar en perspectiva internacional de largo plazo

050671

2009-2013

ICREA

Import: 250.000 €

Investigadora principal: Dra. Paloma Fernández Pérez

Contractes programa

Contracte programa del Grup de Recerca en Història i Desenvolupament Econòmic (indústria, empresa i sostenibilitat)

1 de gener de 2011-31 de desembre de 2012

1 de gener de 2012-31 de desembre de 2013

Facultat d'Economia i Empresa

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

Contracte programa del Centre d'Estudis Antoni de Capmany en Economia i Història Econòmica

1 de gener de 2011-31 de desembre de 2012

1 de gener de 2012-31 de desembre de 2013

Vicerectorat de Recerca de la UB

Investigador principal: Dr. Carles Sudrià Triay

Convenis

Programa Pensament Pasqual Maragall

Fundació Catalunya Europa i Càtedra Pasqual Maragall d'Economia i Territori (UB)

Investigador principal: Dr. Eloi Serrano Robles

La banca emisora provincial y la formación del sistema financiero español (1844-1874)

Fundación Banco Bilbao Vizcaya Argentaria

Investigadors: Dr. Carles Sudrià Triay, Dr. Lluís Castañeda Peyrón i Dra. Yolanda Blasco Martel

---

Història de la indústria del gas a les comarques catalanes

Fundació Gas Natural Fenosa

Investigadors: Dr. Carles Sudrià Triay

Miquel y Costas & Miquel SA: Ordenació i catalogació de fons documentals, elaboració d'una base de dades de les principals variables per estudiar la seva evolució històrica i la redacció d'un llibre sobre la història de l'empresa

Miquel y Costas & Miquel SA

Investigadors: Dr. Miquel Gutiérrez Poch

SEUR: 70 años de liderazgo en el transporte urgente español (1942-2012). Proyecto de Investigación. Historia empresarial de SEUR

SEUR

Investigadors: Dra. Paloma Fernández Pérez i Dra. Elena San Román

---

Jornades de recerca Un siglo de cambios: empresas familiares y familias empresarias en América Latina y España

Fundació BBVA

Investigadors: Dra. Paloma Fernández Pérez

Història del Banc de Barcelona
Obra social "la Caixa"/Departament d'Economia i Finances, Generalitat de Catalunya

Investigadors: Dr. Carles Sudrià Triay i Dra. Yolanda Blasco Martel

---

Publicació de la transcripció i edició dels Llibres de la Confraria de Paraires d'Igualada (Actes i Comptabilitat, 1614-1887)

Fundació Noguera

Investigadora: Montserrat Duran Pujol

Transcripció i edició dels Llibres de la Confraria de Paraires d'Igualada (Actes i Comptabilitat, 1614-1887)

Ajuntament d'Igualada

Investigadora: Montserrat Duran Pujol

Publicació de l'Atles de la Industrialització de Catalunya

Obra Social de Caixa Catalunya

Investigadors: J. Nadal, C. Sudrià i JM. Benaül

Participació en projectes d'altres universitats

The British paper trade and market regulation: from free trade Empire to the Common Market, 1861-1960

267720

2013-2016

Research Council for Culture and Society (Academy of Finland)

Import: 229.124€

Investigador principal: Dr. Timo Särkkä

Investigador UB: Dr. Miquel Gutiérrez Poch

Las causas de la desigualdad regional en la Europa del Sur: Un análisis comparado para España, Francia, Italia y Portugal (1850-2010)"

ECO2012-39169-C03-02

2012-2015

Ministerio de Economía y Competitividad

Import: 29.000 €

Investigador principal: Dr. Daniel A. Tirado Fabregat (Universitat de València)

Investigadors de la UB: Dr. Marc Badia Miró i Jordi Guilera Rafecas

---

Acció Integrada Espanya-Àustria 2009-2010, Una perspectiva socioecològica sobre els sistemes agraris tradicionals i les seves implicacions per al desenvolupament sostenible

Ministerio de Ciencia e Innovación

Investigadors: Dr. Enric Tello Aragay

XARXA DE REFERÈNCIA D'R+D+I EN ECONOMIA I POLÍTQUES PÚBLIQUES (XREPP)

La **Xarxa de Referència D'R+D+I en Economia i Polítiques Públiques de la Generalitat de Catalunya (XREPP)** va ser creada per resolució del Departament d'Educació i Universitats de 20 de novembre de 2006.

XREPP és una xarxa de recerca orientada principalment al disseny i a l'avaluació de les polítiques públiques. En aquest sentit, el seu principal objectiu consisteix en la realització de producció científica que informi i orienti l'elaboració i avaluació de polítiques públiques de rellevància per a la societat en tres àmbits diferenciats.

Els resultats obtinguts han de servir per orientar les polítiques industrials de les administracions públiques.

Les línies de recerca pròpies de XREPP són:

- Polítiques socials (salut, educació, medi ambient, dependència i sistemes de seguretat social).
- Economia Pública
- Regulació Econòmica
- Geografia econòmica i localització industrial
- Demografia empresarial i polítiques industrials
- Capital humà: educació superior i demanda de qualificació
- Economia catalana

La xarxa agrupa a cinc grups de recerca de quatre universitats diferents:

- **Centre d'Anàlisi Econòmica i de les Polítiques Socials (CAEPS)** de la Universitat de Barcelona.
- **Grup de Recerca d'Economia i Polítiques Públiques (GREP)** de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- **Grup d'Investigació en Economia Pública (GIEP)** de la Universitat de Girona
- **Grup de Recerca d'Indústria i Territori (GRIT)** de la Universitat Rovira i Virgili.
- **Grup de Recerca en Globalització, Desigualtat Econòmica i Polítiques Públiques en Perspectiva Històrica (GRGDEP)** de la Universitat de Barcelona.

El Grup de Recerca en Globalització, Desigualtat Econòmica i Polítiques Públiques en Perspectiva Històrica (GRGDEP) neix en el si del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona i la major part dels seus membres ho són, també, del Grup de Recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya en Història Industrial i de l'Empresa.

Membres

Daniel A. Tirado Fabregat (Universitat de València)- Director
Alfonso Herranz Loncán (Universitat de Barcelona)
Enric Tello Aragay (Universitat de Barcelona)
Ramon Ramon Muñoz (Universitat de Barcelona)
Marc Prat Sabartès (Universitat de Barcelona)
Julio Martínez Galarraga (Universitat de Barcelona)
Marc Badia Miró (Universitat de Barcelona)
Anna Carreras Marín (Universitat de Barcelona)
Nikola Koepke (Universitat de Barcelona)
Jordi Guilera (Universitat de Barcelona)
Sergio Espuelas (Universitat de Barcelona)
Elena Martínez Ruiz (Universitat de Alcalá de Henares)
José Alejandro Peres Cajías (Universitat de Barcelona)
Oriol Sabaté Domingo (Universitat de Barcelona)
Sara Torregrosa Hetland (Universitat de Barcelona)
Roser Àlvarez Klee (Universitat de Barcelona)
Carolina Roman (Universidad de la República, Montevideo, Uruguay)
Javier Silvestre Rodríguez (Universidad de Zaragoza)
Margarita Vilar Rodríguez (Universidade da Coruña)
Javier San Julián Arrupe (Universitat de Barcelona)
Alexander Elu Terán (European University Institute)

Línies de recerca

- Globalització, desigualtat territorial i polítiques públiques en perspectiva històrica
- Indicadors de desenvolupament econòmic regional en el llarg termini
- Globalització, tamany de mercat i desigualtat econòmica regional
- Els orígens de les polítiques de cohesió territorial
- Cohesió vs. Creixement econòmic
- Desigualtat econòmica en el llarg termini: mesures i determinants
- Orígens de l'Estat del Benestar
- La desigualtat econòmica com a determinant del creixement de les societats

NETWORK OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH IN FAMILY FIRMS (NIRFF)

La **Network of Interdisciplinary Research in Family Firms** va ser creada l'octubre de 2009 a la Universitat de Barcelona.

Membres

Paloma Fernández (Universitat Barcelona) - Directora
Luis Alonso Álvarez (Universidade de A Coruña)
María Inés Barbero (Universidad de San Andrés – Argentina)
Josep Maria Benaul Berenguer (Universitat de Barcelona)
Yolanda Blasco Martel (Universitat de Barcelona)
Christine Blondel (INSEAD – França)
Lourdes Casanova (INSEAD, França)
Rafael Castro Balaguer (Universidad Complutense de Madrid)
Lucía Ceja (IESE)
Mario Cerutti (Universidad Autónoma de Nuevo León, México)
Andrea Colli (Università Bocconi)
Béatrice Craig (Universtiy of Ottawa)
María Liliana Da Orden (Universidad Nacional de Mar del Plata – Argentina)
Teresa Da Silva Lopes (University of York)
Armando Dalla Costa (Universidad de Paraná, Brasil)
Carlos Dávila Ladrón de Guevara (Uniandes, Colombia)
Pablo Díaz Morlán (Universitat d'Alacant)
Allan Discua Cruz (Lancaster University Management School)
Jeff Fear (University of Redlands)
María Fernández Moya (Universitat de Barcelona-IESE)
Fundación Nexia (Barcelona)
Francisco Javier Fernández Roca (Universidad Pablo de Olavide)
Xavier García Barber (Universitat de Barcelona)
Esteban García-Canal (Universidad de Oviedo)
José Luis García Ruiz (Universidad Complutense de Madrid)
Giuseppe Gentile (Università de Salerno –Itàlia)
Tiago Luis Gil (Universidad de Brasília, Brasil)
Mauro F. Guillen (Joseph H. Lauder Institute of Management & International Studies, Philadelphia – Estats Units)
Vipin Gupta (Simmons School of Management, Boston, Estats Units)
Miquel Gutiérrez Poch (Universitat de Barcelona)
Eleanor Hamilton (University of Lancaster, Regne Unit)
Dan Johansson (The Ratio Institute, Estcolm – Suècia)
Juha Kansikas (University of Jyväskylä – Finlàndia)
Christopher Kobrak (European School of Management, França)
Xabier Lamikiz Gorostiaga (Universidad Autónoma de Madrid)
Juan Carlos Leiva (Instituto Tecnológico, Costa Rica)
Chen Ling (Director Institute Family Business, Zhejiang University, Xina)
Montserrat Llonch Casanovas (Universitat Autònoma de Barcelona)
Santiago López (Universidad de Salamanca)
Miguel A. López-Morell (Universidad de Murcia)
Andrea Lluch (CONICET, Argentina)

Christina Lubinski (Harvard University School)
Boris Matijas (Universitat Pompeu Fabra)
Severino Mavhiki (Midlands State University - Zimbabwe)
José Antonio Miranda Encarnación (Universitat d'Alacant)
Martin Monsalve (Universidad Pacífico, Perú)
Patricia Monteferrante (IESA, Venezuela)
Raffaella Montera (Università de Salerno – Itàlia)
Marina Niforos (INSEAD, France)
Mattias Nordqvist (Jönköping International Business School – Suècia)
Jari Ojala (University of Jyväskylä, Finlàndia)
Teresa Cristina Novaes Marques (Universidade de Brasilia – Brasil)
Jari Ojala (University of Jyväskylä – Finlàndia)
Mike Parsons (Lancaster University Management School)
Ramón Piñango (IESA, Venezuela)
Núria Puig Raposo (Universidad Complutense de Madrid)
Eva Rivas S. (Universidad Metropolitana de Monterrey – México)
Mary B. Rose (Lancaster University Management School)
Mikel Sáez García (Universitat d'Alacant)
Pilar Saldaña (Cátedra de l'Empresa Familiar- UB)
Carlo Salvato (Bocconi University, Milan – Itàlia)
Harm G. Schröter (University of Bergen – Noruega)
Pramodita Sharma (Concordia University, Montreal – Canadà)
Alejandro Sánchez Suárez (Universitat de Barcelona)
Elena San Román (Universidad Complutense de Madrid)
Josep Tàpies (IESE Escola de Negocis)
Rosa Nelly Trevinyo-Rodríguez (Family Business Center, Monterrey – México)
Jesús Maria Valdaliso Gago (Universidad del País Vasco)
Heli Valtonen (University of Jyväskylä, Finlàndia)
Javier Vidal (Universitat de València)
Belén Villalonga (Harvard Business School)
David Wong (Universidad del Pacífico, Lima – Perú)

Línies de recerca

- Corporate governance
- Successió i protocols
- Gènere i empresa familiar
- Gran empresa familiar en economies emergents del passat i el present
- Gran empresa familiar en economies desenvolupades
- Fiscalitat
- Fluxos de capital i paradisos fiscals
- Estudis de casos
- Innovació
- Associacionisme i Networking
- Contribució al desenvolupament i el creixement
- Filantropia i Responsabilitat Social Corporativa
- Transferència de capacitat empenedora entre generacions
- Formació i professionalització de la direcció
- Estadístiques i estimacions sobre empresa familiar
- Institucionalització dels estudis d'empresa familiar

Activitats (curs 2012/2013)

Workshops i Seminaris

23-27 d'octubre de 2012

San Carlos de Bariloche (Argentina). *III Congreso Latinoamericano de Historia Económica (CLADHE III)*. Presentació, per Andrea Lluch, del projecte «Un siglo de transformaciones. Grandes negocios familiares en América Latina y la Península Ibérica en el siglo XX», que coordinen Paloma Fernández i Andrea Lluch, el qual integren 20 investigadors d'11 països membres del NIRFF.

29-30 octubre 2012

Visita de Hans Sjögren, director del Institute of Economic and Business History de la Stockholm School of Economics (Suècia), al Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la UB, per conèixer els membres de grups de recerca interessats en negocis familiars, finances i història empresarial en general, i per coordinar la participació en un llibre editat per Cambridge University Press, coordinat per Paloma Fernández i Andrea Colli i en el qual col·laboren 12 membres del NIRFF.

Cursos i conferències

17-19 de maig de 2013

9th Family Enterprise Research Conference (FERC), "Closing the gap between emerging and developed economies". Viña del Mar (Xile). Ponència de Paloma Fernández Pérez (UB), Andrea Lluch (CONICET) and Allan Discua Cruz (Lancaster University), "Identity and competitiveness of the largest family business firms and groups in Latin America and Spain"

Trobades virtuals via Skype de membres de la xarxa

2 de maig de 2013 i 27 de setembre de 2013

Mary B. Rose, Jess K. Chua, Andrea Colli, Allan Discua Cruz, i Paloma Fernández. *Brainstorming Skype Sessions to organize a new Family Business History Section in Journal of Family Business Strategy, and a Presentation of the Section between Rose, Colli and Fernández*

20 de setembre de 2013

Alfredo Di Massis, Paloma Fernández. *Skype Session to discuss participation of Lancaster University (Management School, Center for Family Studies) and NIRFF members in encouraging the creation of a pipeline of article proposals for new Family Business History section in Journal of Family Business Strategy.*

SEMINARIS DEL DEPARTAMENT

SEMINARIS DEL DEPARTAMENT D'HISTÒRIA I INSTITUCIONS ECONÒMIQUES

Curs 2012/2013

Coordinadors

Dr. Lluís Castañeda Peirón
Sr. Jordi Guilera Rafecas

21 de novembre de 2012

MARIO CERUTTI

Universidad Autónoma de Nuevo León (Monterrey, México)

Familias, grupos y tejidos empresariales en México

28 de novembre de 2012

JOSEP MARIA RAMON MUÑOZ

Universidad de Murcia

Canvi agrari, usos del sòl i regadiu: l'impacte del Canal d'Urgell, 1860-1935

19 de desembre de 2012

ELOI SERRANO ROBLES

Universitat de Barcelona

Inversiones españolas en América Latina, 1980-2008, un enfoque institucional

23 de gener de 2013

CARLOS ANDRÉS BRANDO

London School of Economics

The political economy of banking credit allocation: Colombia 1940-1967

6 de febrer de 2013

PABLO MARTÍN ACEÑA

Universidad de Alcalá

¿Qué pasó en 1929? El año que cambió el mundo

20 de febrer de 2013

CHRISTOPHER M. MEISSNER

University of California, Davis

Market Potential and Economic Performance in the Early 20th Century

6 de març de 2013

GASPAR FELIU

Universitat de Barcelona

L'abastiment de pa a Barcelona al segle XVIII

20 de març de 2013

HANS SJÖRGEN

Stockholm School of Economics

The economic rationale for business groups: a comparative study of China, Japan and Sweden

3 d'abril de 2013

GUILLERMO GIL-MUGARZA

Universitat de Barcelona

Un mundo por descubrir. La competitividad de la industria editorial española en Hispanoamérica a principios del siglo XX (1900-1930)

17 d'abril de 2013

PALOMA FERNÁNDEZ

Universitat de Barcelona

Los orígenes de Acerinox 1969-1986. Innovación tecnológica y gestión de la diversidad cultural en el éxito de una empresa del metal en una época de cambio

8 de maig de 2013

JOSÉ PERES

Universitat de Barcelona

Is all about the elite's political power? Inequality and fiscal redistribution in Bolivia, 1825-2007

22 de maig de 2013

STEFANO UGOLINI

University of Toulouse

What Do We Really Know about the Long-Term Evolution of Central Banking?

5 de juny de 2013

JOSÉ MANUEL RÚA

Universitat de Barcelona

Jurados de empresa y relaciones laborales en las cajas de ahorro durante el franquismo: ¿La utopía nacionalsindicalista hecha realidad?

19 de juny de 2013

EDUARD MASJUAN

Universitat de Barcelona

Abocats a viure a la llera del riu: el problema de l'infrahabitatge a Sabadell (1940-1970)

**PUBLICACIONES DEL CENTRE D'ESTUDIS
"ANTONI DE CAPMANY"**

Revista de Historia Industrial

Edita:

Departament D'Història i Institucions Econòmiques (Universitat de Barcelona)

Fundador y director emérito:

Jordi Nadal (Universitat de Barcelona)

Consejo de Redacción

Directores:

Antonio Parejo (Universidad de Málaga, 7-4-2013)

Carles Sudrià (Universitat de Barcelona)

Editor:

Álex Sánchez (Universitat de Barcelona)

Editor asociado:

Miquel Gutiérrez Poch (Universitat de Barcelona)

Vocales:

Joám Carmona Badia (Universidad de Santiago)

Albert Carreras (Universitat Pompeu Fabra)

Jordi Catalan (Universitat de Barcelona)

Antonio Escudero (Universidad de Alicante)

Antonio Gómez Mendoza (Universidad Complutense de Madrid)

Mathias Kipping (York University, Toronto)

Jordi Maluquer De Motes (Universitat Autònoma de Barcelona)

José Miguel Martínez Carrión (Universidad de Murcia)

Núria Puig (Universidad Complutense de Madrid)

Marcelo Rougier (Universidad de Buenos Aires)

Max-Stephan Schulze (London School of Economics)

Luciano Segreto (Università di Firenze)

Jaume Torras (Universitat Pompeu Fabra)

Coordinadora de Recensiones:

Adoración Álvaro (CUNEF)

Consejo Asesor:

Franco Amatori (Università Luigi Bocconi, Milán)

Alber Broder (Université Paris XII)

Pere Pascual (Universitat de Barcelona)

Jaime Reis (Universidade de Lisboa)

Mary Rose (University of Lancaster)

John Wilson (University of Liverpool)

Redacci3n, administraci3n y suscripciones:
DEPARTAMENT D'HIST3RIA I INSTITUCIONS ECON3MIQUES
FACULTAT DE CIÈNCIES ECON3MIQUES I EMPRESARIALS.
UNIVERSITAT DE BARCELONA
AVDA. DIAGONAL, 690. 08034 BARCELONA
TEL. 93 402 19 32
FAX. 93 402 45 94
E-mail: r.historiaindustrial@ub.edu

Producci3n:
PUBLICACIONS I EDICIONS DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Dep. Legal: B-35.219-92
ISSN: 1132-7200

Renovat el Segell de Qualitat de FECYT

La *Revista de Historia Industrial* ha superat el procés per a la renovaci3n del Segell de Qualitat de la Fundaci3n Espa3ola para la Ciencia y la Tecnología (FECYT), després d'aprovar els 12 indicadors de qualitat establerts en les bases de la convocat3ria, rebent la qualificaci3n d'EXCEL·LENT.

NÚMERO 50 (2012-3)

ARTÍCULOS

CARLES MANERA Y ANTONIO PAREJO , *El índice de producción industrial de las Islas Baleares, 1850-2007*

JAVIER SAN JULIÁN-ARRUPE, *Economic Ideas and Redistributive Policy in the Spanish Parliament: The 1900 Debate on Fiscal Progressivity*

MARCELO ROUGIER, *Hacia una nueva política industrial. Los proyectos de producción de metal-les no ferrosos en la Argentina durante la Segunda Guerra Mundial,*

ANTONIO CUBEL, VICENTE ESTEVE, JUAN A. SANCHIS Y M. TERESA SANCHIS, *Medio siglo de innovación y transferencia de tecnología en España, 1950-2000*

CARLOS SÁENZ Y VICENTE SALAS, *Cambio técnico en la industria del automóvil en España (1983-1992). Un estudio de caso*

RECENSIONES

Karl MOORE y David LEWIS, *The Origins of Globalization*, por RICARD SOTO

Sandra KUNTZ FICKER (coord.), *Historia económica general de México. De la colonia a nuestros días*, por ENRIQUETA QUIROZ

Helen J. PAUL, *The South Sea Bubble: An Economic History of its Origins and Consequences*, por CONCHA BETRÁN

Antonio PAREJO (dir.), *Grandes empresarios andaluces*, por LUIS GERMÁN ZUBERO

M.ª Carmen SIMÓN PALMER, *La Real Fábrica de Gas de Madrid*, por ELVIRA LINDOSO TATO

Alexandre FERNÁNDEZ, *Un progressisme urbain en Espagne. Eau, gaz, électricité à Bilbao et dans les villes cantabriques, 1840-1930*, por ESTHER M. SÁNCHEZ SÁNCHEZ

Teresa DA SILVA LOPES y Paul DUGUID (eds.), *Trademarks, Brands, and Competitiveness*, por MARÍA FERNÁNDEZ MOYA

José Luis MALO DE MOLINA y Pablo MARTÍN ACEÑA (eds.), *Un siglo de historia del sistema financiero español*, por PEDRO FERNÁNDEZ SÁNCHEZ

Tobias STRAUMANN, *Fixed Ideas of Money. Small States and Exchange Rate Regimes in Twentieth-Century Europe*, por PILAR NOGUÉS-MARCO

Salvador CRUZ ARTACHO y Julio PONCE ALBERCA (coords.), *El mundo del trabajo en la conquista de las libertades*, por MARGARITA VILAR RODRÍGUEZ

NÚMERO 51 (2013-1)

SUMARIO

ARTÍCULOS

JESÚS Mª VALDALISO Y JOSÉ LUIS GARCÍA RUIZ, *El espíritu empresarial en la historia económica española*

PABLO DÍAZ MORLÁN, *Cómo han obtenido su capital inicial los empresarios británicos y españoles*

JAVIER MORENO LÁZARO, «Padre bodeguero, hijo caballero». *Capital social y periplo empresarial de los españoles en Cuba, 1898-1958*

MÓNICA ESPINOSA Y JOSÉ ANTONIO MIRANDA ENCARNACIÓN, *Germaine de Capuccini: iniciativa empresarial y entorno socioeconómico en el desarrollo de la industria cosmética española*

JOSEAN GARRUÉS IRURZÚN, JUAN ANTONIO RUBIO MONDÉJAR Y SALVADOR HERNÁNDEZ ARMENTEROS, *Empresarios y redes empresariales en la Andalucía contemporánea*

JOSEBA DE LA TORRE Y MARIO GARCÍA-ZÚÑIGA, *Instituciones y «empresarialidad» en el norte de España, 1885-2010*

RECENSIONES

Edward B. Barbier, *Scarcity and Frontiers. How Economies Have Developed Through Natural Resource Exploitation*, por NADIA MARTÍNEZ ESPINAR

Florent Le Bot y Cedric Perrin (dirs.), *Les chemins de l'industrialisation en Espagne et en France. Les PME et le développement des territoires (XVIIIe-XXe siècles)*, por ALBERT BRODER

Francisco Comín, Ángel Martínez Soto e Inés Roldán de Montaud, *Las cajas de ahorros de las provincias de Ultramar, 1840-1898. Cuba y Puerto Rico*, por JOAQUIM CUEVAS

Stefano Battilossi y Jaime Reis (eds.), *State and Financial Systems in Europe and the USA. Historical Perspectives in the Nineteenth and the Twentieth Centuries*, por Mª ÁNGELES PONS

Douglas A. Irwin, *Peddling Protectionism. Smoot-Hawley and the Great Depression*, por JOSÉ ANTONIO MONTERO JIMÉNEZ

Elena San Román, Ildelfonso Fierro. *La aventura de un emprendedor*, por PABLO DÍAZ MORLÁN

Geoffrey Jones y Andrea Lluch (eds.), *El impacto histórico de la globalización en Argentina y Chile: empresas y empresarios*, por ÁGUEDA GIL

David L. Stearns, *Electronic Value Exchange. Origins of the VISA Electronic Payment System*, por J. CARLES MAIXÉ-ALTÉS

NÚMERO 52 (2013-2)

ARTÍCULOS

JESÚS ASTIGARRAGA , *Un nuevo sistema económico para la monarquía española. Las «Reflexiones sobre el estado actual del comercio de España» (1761), de Simón de Aragorri*

ELENA CATALÁN MARTÍNEZ E ISABEL MUGARTEGUI EGUÍA, *Cambios en las pautas del consumo energético en la industria guipuzcoana (1862-1925)*

SERGIO ESPUELAS, *Los obstáculos al desarrollo de los seguros sociales en España antes de 1936: el caso del seguro de desempleo*

JOSÉ MARÍA CORONADO TORDESILLAS, FRANCISCO JAVIER RODRÍGUEZ LÁZARO Y RITA RUIZ FERNÁNDEZ, *El transporte regular de viajeros por carretera en España, 1924-1936. Ordenación legislativa y análisis del sector*

JOSÉ M. MARTÍNEZ CARRIÓN Y FRANCISCO J. MEDINA ALBALADEJO, *La competitividad internacional de la industria vinícola española durante la globalización del vino*

NOTA BIBLIOGRÁFICA

Albert Broder, *Los ferrocarriles españoles (1854-1913): el gran negocio de los franceses*, por PERE PASCUAL I DOMÈNECH

RECENSIONES

Yolanda Blasco y Carles Sudrià, *El Banco de Barcelona (1844-1874), historia de un banco emisor*, por PEDRO TEDDE DE LORCA

Giovanni Federico, *Breve historia económica de la agricultura*, por JOSÉ IGNACIO JIMÉNEZ BLANCO

Josep Bernabeu-Mestre y Josep Lluís Barona Vilar (eds.), *Nutrición, Salud y Sociedad. España y Europa en los siglos XIX y XX*, por ANTONIO ESCUDERO

Lourdes Pérez Moral, *La Casa Pallarés. Familia y negocio oleícola*, por RAMON RAMON-MUÑOZ

Francisco M. Parejo Moruno, *El negocio del corcho en España durante el siglo XX*, por EUSEBIO MEDINA GARCÍA

Myrddin John Lewis, Roger Lloyd-Jones, Josephine Maltby y Mark David Matthews, *Personal Capitalism and Corporate Governance. British Manufacturing in the First Half of the Twentieth Century*, por VERÓNICA BINDA

Barry Eichengreen, *Un privilège exorbitant. Le déclin du dollar et l'avenir du système monétaire international*, por YOLANDA BLASCO MARTEL

DE LA VINYA A LA FASSINA

De la vinya a la fassina. Jornades d'Estudi. Vinyes, vins i cooperativisme vitivinícola a Catalunya

L'Espluga de Francolí, 27-28 de setembre de 2012

Al llarg dels segles XVIII i XIX, l'expansió de la vinya i l'elaboració de vins i aiguardents van jugar un paper determinant en el creixement econòmic de Catalunya. Aquesta tendència es va capgirar a finals de segle XIX, quan s'inicia un període de crisi que va afectar al sector vitivinícola al llarg de bona part de la primera meitat del segle XX.

Els cellers i fassines cooperatives com el que es va crear a l'Espluga de Francolí ara fa cent anys, eren una resposta a aquestes dificultats. A partir de la dècada de 1960 s'inicia una nova fase de recuperació del sector, amb un protagonisme del cava i dels vins de qualitat.

El paper del sector vitivinícola en la Catalunya contemporània és de primer ordre; però encara hi ha molts aspectes que ens són poc coneguts.

Tot aprofitant la commemoració del centenari de la fundació del Celler del Sindicat Agrícola i Caixa Rural de l'Espluga de Francolí, aquestes jornades tenen com a objectiu aprofundir en el coneixement del conreu de la vinya i la producció i el comerç vinícola a Catalunya des del segle XVIII fins als nostres dies.

Recentment l'obertura del Museu de la Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí ha posat en valor una de les activitats relacionades amb la viticultura que fins al moment havia quedat força relegada. Ens referim a la destil·lació, activitat que voldríem que tingués una presència destacada en el desenvolupament d'aquestes jornades.

Organització

Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona
Centre d'Estudis de la Conca de Barberà
Fassina Balanyà de l'Espluga de Francolí
Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya

Comité Científic

Josep Colomé (Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona)
Llorenç Ferrer (Universitat de Barcelona)
Antoni Gavaldà (Universitat Rovira i Virgili)
J. M. Grau (Centre d'Estudis de la Conca de Barberà)
Jordi Planas (Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona)
Francesc Valls (Centre d'Estudis Antoni de Capmany-Universitat de Barcelona)

Programa i comunicacions

Divendres, 27 de setembre

9:00-9:30 Recollida de documentació

9:30-10:00 Presentació de les jornades

10:00-11:00 **Conferència inaugural:**

Llorenç Ferrer Alòs

Dubtes, preguntes i algun suggeriment sobre la viticultura catalana (s. XVII-XIX)

11:00-11:30 Pausa cafè

Primera sessió

8:45-9:30

El conreu de la vinya (segles XVIII-XX)

Ponent-relator: Josep Colomé Ferrer (Universitat de Barcelona)

Comunicacions:

Rosa Congost Colomer i Enric Saguer Hom (Universitat de Girona)

De contractes de rabassa morta a emfiteusis perpètuas: Una negociació des de baix? La regió de Girona, 1700-1900)

Ivo Elies Oliveras (Universitat de Barcelona)

De centres d'explotació agrícola a dinamitzadors de poblament. Els masos del terme castral de Subirats durant els segles XV-XVIII

Ricard Garcia Orallo (Universitat de Girona)

Crisi vitivinícola i mercat de crèdit. L'Alt Empordà i la Conca de Barberà a finals del segle XIX: una comparació

Manel Martínez García (Centre d'Estudis de la Conca de Barberà)
Construccions rurals relacionades amb el conreu de la vinya (l'exemple de la Conca de Barberà)

Alfons Méndez Vidal (Institut Menorquí d'Estudis)
La vinya menorquina els segles XVII i XVIII: l'expansió d'una agricultura tradicional

Belén Moreno Claverías (Universidad Autónoma de Madrid)
La rabassa morta y la defensa de su carácter enfitéutico

Lluís Parcerisas Benedé (Universitat de Barcelona-Université du Québec à Trois-Rivières)
L'evolució dels usos del sòl a la comarca del Maresme entre 1850 i 2007, i el paper de la petita pagesia

Josep M. Porta Balanyà i Gabriel Serra Cendrós (Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà)
L'expansió del conreu de la vinya a la Conca de Barberà als segles XVIII i XIX

Pere Roca Fabregat
Allò que la vinya s'endugué. L'expansió vitícola del segle XIX com una etapa en l'evolució del paisatge i la societat rural del Vallès Occidental

Daniel Sancho París (Institut d'Estudis Penedesencs)
El canó granífug a l'Alt Penedès a principis del segle XX

Alba Santos Cabré (Universitat de Barcelona)
Evolució demogràfica i fil·loxera al Priorat, 1880-1950

Samuel Sardà Seuma (Universitat Pompeu Fabra)
Els primers vins de Catalunya: producció, comerç i consum en la protohistòria

Ricard Soto Company (Universitat de Barcelona)
La vinya a Mallorca després de la conquesta catalana: Un conreu de colonització feudal?

Enric Tello Aragay i Marc Badia-Miró (Universitat de Barcelona)
Desigualtat i especialització vitícola a la província de Barcelona, a mitjans del segle XIX

Segona sessió

16:00-18:00

De l'aiguardent al cava. L'elaboració i la comercialització de la producció vitícola des del segle XVIII fins a l'actualitat

Ponent-relator: Francesc Valls Junyent (Universitat de Barcelona)

Comunicacions:

Carles Andreu Domingo (Consell Regulador de la DO Conca de Barberà)

Naixement i trajectòria de la DO Conca de Barberà

Miquel Àngel Bové Sans (Universitat Rovira i Virgili)

La revolució vitivinícola del Priorat com a cas d'èxit d'innovació en indústries tradicionals

Maria Teresa Castelló Bou (Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre)

Licors casolans del Priorat, Terra Alta i Ribera d'Ebre

Josep Fàbregas Roig (Universitat Rovira i Virgili)

Joan Kies un comerciant en el trànsit dels segles XVII al XVIII

Anna Figueras Torruella (Museu del Reus)

L'evolució de les olles d'aiguardent al Priorat, Terra Alta i Ribera d'Ebre (segles XVIII-XX)

Josep M. Grau Pujol (Centre d'Estudis de la Conca de Barberà)

Productors d'aiguardent de la Conca de Barberà als mercats de Reus i Valls en el darrer quart del segle XVIII

Fco. Javier Iglesia Berzosa

Inversiones catalanas en la Cuenca del Duero durante el último tercio del siglo XVIII. El fracaso de la alcoholera de Prat i Cia. en Aranda de Duero.

Francisco López Bonillo (Universitat Rovira i Virgili)

La tècnica de destil·lació

Apol·lònia Nadal Mut

Fabricants de licors a Mallorca entre 1850 i el primer terç del segle XX

Pere Pascual Domènech (Universitat de Barcelona)

El tràfic de vins i derivats a Catalunya (1855-1935). El rol dels ferrocarrils en competència amb carros i barques

Jaume Perarnau Llorens (Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya)
Les etiquetes de vins i destil·lats com a font d'informació i documentació del patrimoni vitivinícola català

Pere Rovira Alemany (Grup de Recerques El Podall-Torrelavit)
El món vitivinícola en un poble al nord de l'Alt Penedès: Torrelavit (Terrassola i Lavit)

Lídia Torra Fernández (Universitat de Barcelona)
Companyies, socis i negocis entorn la distribució comercial del vi i l'aiguardent a Barcelona (segle XVIII)

Judit Vidal Bonavila (Universitat Rovira i Virgili)
La problemàtica de l'aiguardent en segles XVII-XVIII: : la contaminació de les aigües i els fraus

Dissabte 28 de setembre de 2013

Tercera sessió

9:00-11:00

Cellers i fassines cooperatives a Catalunya

Ponent-relator: Jordi Planas Maresma (Universitat de Barcelona)

Comunicacions:

Ramon Arnabat Mata (Universitat Rovira i Virgili)
Sociabilitat i associacionisme dels boters catalans, 1871 - 1887

Mireia Barnadas Ribas (Associació cultural revista Alella)
El Sindicat Alella Vinícola. Innovació tècnica i arquitectònica

Eusebi Casanelles Rahola (Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya)
El patrimoni de la destil·lació: d'alcohols i derivats a Catalunya

Eduard Contijoch Miquel (Centre d'Estudis de la Conca de Barberà)
L'empresa Alcohols Contijoch de Montblanc: una fàbrica instal·lada en un antic convent (1882-1951)

Montserrat Cucurella-Jorba
Els cellers de Pere Domènech i Roura

Francisco José Medina Albaladejo (Universitat de València)
Las bodegas cooperativas en Cataluña durante el franquismo: expansión y desarrollo en el contexto español

Andreu Morta Mora

La Fassina Balanyà, un testimoni del passat espluguí

Raimon Soler Becerro (Universitat de Barcelona)

Fassines i fabricants d'aiguardents a la província de Tarragona, 1905 - 1935. Un mapa dels elaboradors d'esperit de vi i de licors

Jaume Teixidó Montalà (Arxiu Comarcal del Priorat)

La documentació de les cooperatives agrícoles de la comarca del Priorat

Josep M. Vallès Martí (Centre d'Estudis de la Conca de Barberà)

Fassines a l'Espluga de Francolí. 1904

Josep M. Vallès Martí (Centre d'Estudis de la Conca de Barberà)

Orígens del Celler Cooperatiu de l'Espluga de Francolí: els homes

11:00   Pausa cafè

11:30-12:30   **Conferència de cloenda**

Antoni Gavaldà Torrents

Els cellers de la província de Tarragona a la primera postguerra: la reordenació sindical des de la UTECO

12:30   Cloenda